

# ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

Συνδρομή έτησια διὰ τὸ ἑξωτερικὸν πρᾶγμα χρυσᾶ 10· διὰ τὸ ἑσωτερικὸν δραχμαὶ 10.  
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος τοῦ Συλλόγου ἀρωγὸν ἀνευ ἐτέρας ὑποχρεώσεως.  
Τὸ ΓΡΑΦΕΙΟΝ, τοῦ Συλλόγου εὐρισκόμενον ἐν τῇ Σχολῇ Κ. Διαλεισμᾶ ἀριθ. 66, ἐν τῇ συνοικίᾳ Πλάκας, ὁδῷ Ἀδριανῶν, εἶνε ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 8—10 π.μ., κατὰ δὲ τὰς κυριακὰς καὶ ἑορτὰς ἀπὸ τῆς 10—12 π.μ.  
Τὰ χειρόγραφα οὐδέποτε ἐπιστρέφονται.

ΦΥΛΛΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1887

### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Σαλατσούνη ἀ' ὀδοιπορικῆ ἐντυπωσίσει, Β'. — Ἀχιλλέως Παράσχου εἶναι Θεός, ποίημα. — Ἐπιστολὴ Γυμνασιάρχου Τραπεζοῦντος Κ. Ξανθοπούλου. — Ν. Χ. Ἀμβράζη ε' Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐπαγγελλίου, ποίημα. — Μ. Γαλανῷ ε' Βλευθερία καὶ Ἰλισμός. — Κ. Διαλεισμᾶ ε' Τὸ ναυάγιον καὶ ἡ σωτηρία, ποίημα. — Πανεπιστημιακὸς ναὸς. — Ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν ἀ' Ἀναπλάσειν. — Γνωμαὶ περὶ τῆς ἀ' Ἀναπλάσεως. — Κ. Διαλεισμᾶ ε' Π δόξα τῶν γενεθλίων τοῦ Ἰησοῦ. — Συλλογικαὶ εἰδήσεις, ἐκλογὴ νέου προεδρείου, δωρεὰ ὑπὲρ τῆς ἀ' Ἀναπλάσεως.

### ὈΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ.

Β'.

Οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν « Ἀλοκῶν », κείμενον ἐκτὸς τῆς κομοπόλεως, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τῶν συνοίκων μας Ἐλβετῶν, ἐφάρμεν πολλὰκις τὴν λόγον, κατὰ τὰς ἑσπερινὰς συνεθεσεις, ἐπὶ τῶν διδασκῶν τῶν ὁποίων ἠεροκαίμεθα καὶ ἐπὶ τῶν ὀρησκυτικῶν ζητημάτων ἐν γένει. Κατὰ τὴν δ' ἑσπέραν ἡ ἐκ Παρισίων δεσποινὴς Ambroisine ἀπευθυνομένη πρὸς με, « Χθὲς ἔγραψον πρὸς τὸν πατέρα μου, ἔλεγέ μοι, ἐκτενῆ περὶ ὑμῶν ἐπιστολήν. Ὅθ' εὐχαριστήθῃ βεβαίως πληροφροῦμένος ὅτι ἐγνώρισα ὑμᾶς ὑποστηρίζοντα μετὰ βαθείας πεποιθήσεως καὶ καταγωνίστου λογικῆς τὰς ὑπ' αὐτοῦ πρεσβυνομένας ἀρχὰς καὶ ἰδέας του περὶ τῆς ἐκπολιτιστικῆς δυνάμεως τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ περὶ τῆς θρησκείας ἐπιδράσεως τῶν ἀσεβῶν θεωριῶν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου. Πόσον ὀθ' εὐχαριστοῦμαι, ἐάν ἐδυνάμην νὰ τῷ προσθήσω ὅτι ἔχετε καὶ τὰς αὐτὰς πολιτικὰς δοξασίας, διότι, ἐάν δὲν ἀπατώμαι, σεις δὲν εἴσθε φίλος τῶν δημοκρατικῶν κυβερνήσεων. « Κυρία μου, ἀπήνησα εἰς τοὺς φιλοφρονεῖς τοῦτους λόγους, εἶνε λίαν κολακευτικὸν δι' ἐμὲ ὅτι ἠξιώθη νὰ εἶμαι τὸ ὑποκαίμενον μίαν ἐπι-

στολῆς σας· ὁθ' εὐχαριστήθητε δὲ πληροφρομένη ὅτι ἡ κρίσις σας περὶ τῶν πολιτικῶν δοξασίῶν μου δὲν εἶνε καθ' ὅλα ἀκριβής. Οὐδεμίαν ἀποδίδω ἀπόλυτον ἔξιαν εἰς τὸν τύπον καὶ εἰς τὸ εἶδος τῶν κυβερνήσεων. Κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ἐρειδομένην ἐπὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πρωτοπικῆς μου πείρας, ἀρίστη κυβερνήσις δι' ἕκαστον λαὸν εἶνε ἡ οὐσα εἰς ἀρμονίαν πρὸς τοὺς ἰδιοσυεῖς αὐτοῦ χαρακτῆρας, πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας καὶ ἱστορικὰς παραδόσεις του καὶ πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως, ἐγγυομένη δὲ τὴν ἑσὸν ἐνεσφι περιστολήν πάσης ἀθαιρησίας εἴτε ἐκ τῶν ἀνω, ἐάν πρόκειται περὶ μοναρχίας, εἴτε ἐκ τῆς πλειονότητος τῶν βουλευτικῶν σωμάτων ἢ τοῦ ὑπερισχύοντος κόμματος, ἐάν πρόκειται περὶ συνταγματικοῦ ἢ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Ἐζήσα κατὰ τὴν νεότητά μου εἰς τὸ πρῶν δουκάτον τῆς Τοσκάνης καὶ ἐγνώρισα πατριὰν ὄντως καὶ ἐλευθεράν καὶ προοδευτικὴν κυβερνήσιν ὑπὸ μοναρχίαν ἀπόλυτον, καὶ ἦδη ἔχω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου δημοκρατικὴν κυβερνήσιν τηροῦσαν ἀπάλευτον τάξιν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ, διαχειριζομένην μετ' εὐλαβοῦς τιμιότητος τὸν δημότιον πλοῦτον καὶ ὀδηγοῦσαν ἀσφαλῶς τὸν λαὸν εἰς τὴν πρόοδον διὰ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης, καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν τελειοποίησιν διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως τῶν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς νεότητος. Εὐρύθμως λειτουργοῦσι καὶ προκόπτουσι οἱ κοινοβουλευτικοὶ θεσμοὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὸ Βέλγιον, ἀλλ' εἰς ἄλλας χώρας ὀδήγησαν τοὺς λαοὺς εἰς διοικητικὴν ἀναρχίαν ἢ εἰς οἰκονομικὴν καταστροφήν, εἰς ἄλλας χρησιμεύουσι ὅπως καλύψωσι τὰς εὐθύνας τῶν κακῶς κυβερνήτων διὰ τῆς ψήφου τῶν μετ' αὐτῶν συνδεσποζόντων, καὶ εἰς ἄλλας πάλιν ἐγκαινίζουσι σύστημα νέου φεουδαλισμοῦ, τὴν παντοδυναμίαν τῶν βουλευομένων. Παρατηρήσατε τὴν Ἀμερικανικὴν Ὀμοσπονδίαν.

σας ἐξακολουθῶσι στεφόμενοι διὰ πλήρους ἐπιτυχίας ἐπ' ἀγαθῇ τῆς κοινωνίας.»

Ἡ δὲ διευθύντρια τοῦ ἐν Τήνῳ παρθεναγωγείου κ. Στυλιανῆ Καραλή γράφει τῇ 6ῃ θ' Ἰβρίου: « Πᾶς Ἕλληνα συναισθανόμενος τὴν σπουδαίτητα τοῦ ἐθνικοῦ τούτου Συλλόγου δεξιῶν νὰ εὐλογῇ τοὺς συλλαβόντας τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἰδέαν, νὰ παρέχῃ δ' αὐτοῖς καθ' ὅσον δύναται τὰ μέσα πρὸς παγίωσιν καὶ εὐρυτέραν ἐνέργειαν τοῦ Συλλόγου.»

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ γράφει καὶ ὁ μητροπολίτης Νικομηδείας κ. Φιλόθεος.

« Μόλις χθὲς ἐφθασαν ἐνταῦθα ἡ ἀπὸ τῆς 16 παρελθόντος Ὀκτωβρίου σεσημασμένη ἐπιστολὴ ὑμῶν μετὰ τῶν δύο φύλλον τοῦ περιοδικοῦ τῆς « Ἀναπλάσεως ». Καὶ ἐκείνης δὲ καὶ τούτου ἡ ἀνάγνωσις κατεύφρανεν ἡμᾶς, διό καὶ ἀπὸ μέσης ψυχῆς εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν εὐλογῇ τὸ ἔργον ἐνισχύων ὑμᾶς εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα, εἰς ὃν μετὰ ζήλου ἀπεδύθητε. Ἐν τούτῳ ζητεῖτε καὶ τὴν ἡμετέραν συνεργασίαν· εἰ καὶ τὸ πρᾶγμα διὰ τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν ἀποβαίνει δύσκολον οὐδὲ γὰρ πάντες ἀπόστολοι, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, . . . ἀλλ' ἐπειδὴ πρέπει ὅπως δῆποτε νὰ ἐνθαρρύνωμεν ὑμᾶς, δὲν ἀρνούμεθα αὐτὴν ἀπολύτως.»

Τῇ δὲ 7ῃ ὁ ἔμπορος κ. Δ. Γουναρόπουλος γράφει ἐκ Μιασουλίας, ἀποστείλας περὶ τοὺς 60 ἐλπίζομένους συνδρομητὰς: « Τὴν ἐπιστολήν σας μετὰ χαρᾶς ἀνάγνωσας εὐχαριστῶ διὰ τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ παμψηφεί ἐκλογὴν τοῦ συμβουλίου σας, ὡς τακτικοῦ ἀντιπροκριτοῦ τῆς « Ἀναπλάσεως », ὅπερ δέχομαι εὐχαριστῶς, ἐλπίζων νὰ φανῶ ἀξίος τῆς ἐκλογῆς σας καὶ νὰ ἀνέρω τὴν δραστηριότητα τῆς νεότητός μου, ὅτε ἐμαχίμην ἐνθέρμως ὑπὲρ τῶν ἔργων τούτων τῆς εὐδαιμονίας.»

Τῇ δὲ 9ῃ Νοεμβρίου ἐν σπουδαίᾳ αὐτοῦ ἐπιστολῇ γράφει ἐκ Βενετίας ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Σ. Νικοκάδουρας:

« Καὶ ἀληθῶς· εὐγενεστέραν ἰδέαν δὲν ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ ὅστις ἐμβριθῶς ἐσκέφθη ἐπὶ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως, εἰς ἣν εὐρίσκειται τὸ ταλαίπωρον ἡμῶν ἔθνος, ἐνεκα τῆς μεγάλης καὶ ἀσυγγνώστου ὀλιγωρίας καὶ ἀδρανείας, ἣν τινα εἶχον οἱ διέποντες κατὰ καιρὸν τὰς Ἑλλάδας, οἵτινες ἀφήκαν καὶ θρησκείαν καὶ κληρὸν καὶ ἠθικὴν εἰς τὴν τύχην των, εἰμὴ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐργασίαν εἰς τὸ πνευματικὸν ἐργαστήριον τοῦ Συλλόγου τοῦ εὐφρόστατα κληθέντος: « Ἀναπλάσις ».

Ὁ δὲ δημοδιδάσκαλος κ. Α. Α. Πολύμερος γράφει ἐκ Σαύρης τῇ 10ῃ: « Μετ' ἀράτου χαρᾶς εἶδον ἐν τινι τῶν ἐνταῦθα ἐμπορικῶν καταστημάτων τὸ πολῦτιμον ὑμῶν φύλλον « Ἀναπλάσις ». Δάκρυα χαρᾶς καὶ ἐθνικῆς φιλοτιμίας ἐρρευσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἰδόντος, ὅτι ἠξιώθημεν καὶ ἡμεῖς ἐν Ἑλλάδι νὰ ἔχωμεν Σύλλο-

γον, τοιοῦτον σκοπὸν ὄντως ἱερὸν καὶ μέγαν ἐπιδικόντα.»

Τῇ δὲ 11ῃ Νοεμβρίου οἱ ἐν Κων]στάτι βιβλιοπᾶλαι κ. κ. ἀδελφοὶ Δεπάσια γράφουσι ἡμῖν. « Ἐἰ καὶ ἀπασχολημένοι μετὰ τὰς ἐργασίας τοῦ ἡμετέρου καταστήματος, ἀλλ' ὅμως ἐπιθυμοῦντες ὅπως καὶ ἡμεῖς συντελέσωμεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Συλλόγου, δεχόμεθα τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν ὡς ἀνταποκριτῶν αὐτοῦ.»

Τῇ δὲ 17ῃ γράφει ἐκ Πατρῶν ὁ κ. Χρ. Ἀναστ. Ρηγόπουλος:

« Συγχαίρω ἐγκαρδίως καὶ εὐγνωμόνως τοὺς ἰδρυτὰς τοῦ Συλλόγου « Ἀναπλάσις ». Καθίστατο ἀπόλυτος ἀνάγκη ἡ ἰδρυσις τοιοῦτου χρησιμότητος σωματείου. Ὅντως ἡμέραι παρακμάζει τὸ ὀρησκυτικὸν αἶσθημα, κακαὶ ἐπομένως αἱ συνέπειαι εἰς τὸ κοινωνικὸν σῶμα. Βίθε (καὶ τοῦτο ἐλπίζω μεγάλης), νὰ κατορθωθῇ ἡ ἐν ὁμοιοῖα καὶ ἀδελφότητι συνεργασία τῶν πολλῶν πρὸς ἀποσόβησιν τῶν κακῶν. Θεωρῶ μεγίστην ἔλλειψιν τὴν μὴ συνδρομὴν παντός δυναμένου, εἴτε ἠθικῶς εἴτε ὑλικῶς, εἰς τὸ εὐεργητικὸν καὶ σωτήριον τοῦτο Ἑλληνικὸν καὶ ἰδρυμα.

Ὅθ' ἐλάθετε βεβαίως ἀγγελίαν, ἐν ἣ ὑπεγράφη συνδρομητῆς εἰς τὸ Ἡεροδικὸν τοῦ Συλλόγου. δηλῶ δὲ διὰ τῆς παρουσίας μου τὴν ἐφεσίν μου ὅπως ἐγγραφῶ ὡς μέλος καὶ συγχρόνως τὴν ἐπιχορήγησι ἐτήσιας συνδρομῆς ἐκ δρ. (50) πεντήκοντα.»

Τοιαύτη ζωγραφεῖται καὶ διὰ τῶν ἐπιστολῶν, ὧν ἐλάχιστον μόνον μέρος παρεθέμεθα, ἡ ὑποδοχὴ, ἣς ἔτυχε πανταχοῦ ἡ « Ἀναπλάσις ». Ἐνταῦθα δὲ δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ εὐχαριστήσωμεν ἐκ μέρους τοῦ Συλλόγου τὸν ἐν Ἐργεσσίᾳ καθηγητὴν κ. Σ. Α. Οἰκονόμον, τὸν ἐν Λεβεντσόβῃ δῆμαρχον κ. Γ. Κοντοβουνίσσον, τὸν ἐν Κερτέζῃ Καλαβρυτῶν κ. Γ. Α. Στρεϊφτόμπολιν, τὸν ἐν Ἀργινίῳ σχολάρχον κ. Κ. Στεθοπούλον τὸν ἐν Ἰαργαλιάνοις ἐλληνοδιδάσκαλον κ. Ἀμβράζην καὶ τὸν ἐν Πρεβέζῃ ἔμπορον κ. Α. Κ. Μαμμάτην διὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἐκευτάσεως τῆς « Ἀναπλάσεως » ζῆλον αὐτῶν. Ὅμοίως καὶ πάντας τοὺς ἀνταποκριτὰς, οἵτινες προθύμως ἀπεδέξαντο τὴν ἐκλογὴν τοῦ συμβουλίου. Παρακαλοῦμεν δὲ καὶ πάντας τοὺς ἄλλους, πρὸς ὅς ἐδηλώθη ὁμοία ἐκλογὴ νὰ γράψωσι εἰς τὸν Σύλλογον ἐάν ἀποδέχωνται ταύτην ἢ οὐ.

Πάντες δὲ οἱ λαβόντες καὶ ἀναγόντες τὸ φύλλον, ἐάν μὲν ἔχωσι σκοπὸν νὰ γείνωσι συνδρομηταί, ἄς πέμψωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, εἰ δὲ μὴ, παρακαλοῦνται νὰ ἐπιστρέψωσι τὰ φύλλα.

Ἴνα ὁ Σύλλογος προβῇ καὶ εἰς ἕτερον αὐτοῦ πλὴν τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἔργον ἔχει χρεῖαν 1000 τοῦλάχιστον δραχμῶν πρὸς παρασκευὴν ἐπιπλῶν ἰδίας αἰθούσης. Ἐξαιτεῖται πρὸς τοῦτο τὴν βοήθειαν τῶν δυναμένων.

Ἐκ τῆς Ἐπιτροπείας.

Ἡ Ἑκκλησία εἶνε ὅλως κοχωρισμένη τῆς πολιτείας, οὔτε δ' ἐν τῇ συντάγματι οὔτε ἐν ἰδιαιτέρῳ τινὶ νόμῳ ἀναγνωρίζεται Ὁρθόδοξοι μὲν ὡς ἐπικρατοῦν. Ἄλλ' ἡ Κυβέρνησις, ἐν τῇ πράξει καὶ ἀνεξαρτήτως παντός νόμου ἐργάζεται πρὸς διαφύτισιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ Ὁρθόδοξου συναίσθηματος καὶ πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν ἐν τῇ κοινωνικῇ συμβίωσι. Ἐν ταῖς σχολαίσι καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς δημοσίοις καθιδρύμασι τῆς ἐργασίας ἐκάστης ἡμέρας προηγεῖται καινὴ προσευχὴ καὶ ἀνάγνωσις χωρίου τινὸς τῶν Γραφῶν, κατὰ πάσας δὲ τὰς σπουδαίας περιστάσεις εὐπραγίας ἢ δυσπραγίας τοῦ λαοῦ ἢ Ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως ἐορίζει ἡμέρας νηστειῶν καὶ ἐκτάκτων Ὁρθόδοξων τελετῶν δεήσεως καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Ὑψίστον. Ἀπεναντίας ἡ πρώτη τῆς Γαλλίας δημοκρατία, καταργήσασα δι' ἄφρονος διατάγματος τὸ Ὁρθόδοξο καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν βῆμα ἀνατρέψασα, ὕψωσε τὸ ἰκρίωμα τοῦ ἀπαισίου ἔτους 1793, ἐφ' οὗ φοιηθῆ ἔτελέσθησαν κακουργήματα, ἢ δὲ σημερινὴ δημοκρατικὴ κυβερνήσις ἐργαζομένη πρὸς ἀνατροπὴν πάσης Ὁρθόδοξου ἰδέας καὶ πεποιθήσεως ὠδήγησε τὸν λαὸν εἰς φοβερὴν ἠθικὴν κρίσιν ἐπισκοπίζουσαν τὸν φαεινὸν ἀστὲρα τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους καὶ κλονίζουσαν αὐτὸ ἐκ τῆς ἐξέχου καὶ προνομιοῦχου θέσεως μεταξὺ τῶν ἔθνων, εἰς ἣν ὠδήγησαν αὐτὸ αἱ μοναρχικαὶ κυβερνήσεις. Ὡς ἐκ τῆς ἱστορικῆς καὶ προσωπικῆς ταύτης πείρας, κρίνω περὶ τῆς ἀγχιότητος ἢ τῆς κακίας παντός πολιτευματος ἢ ὀρισμένης κυβερνήσεως ἐκ τῶν εἰδικῶν περιστάσεων ἐκάστου λαοῦ, ἐκ τῆς ἀναλήσεως τῶν λεπτομερειῶν τῆς κρινόμενης οργανώσεως ἢ καὶ ἐκ τῶν πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων ἀνευ προκταλήψεως τινος, ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἀνευ θεωρητικῆς τινος προτιμήσεως τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου εἶδους τῶν πολιτευμάτων. Οὕτω δὲ αἱ μὲν δημοκρατικαὶ κυβερνήσεις τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἑλβετίας ἐγείρουσιν ἐν ἡμῶν αἰσθήματα θαυμασμοῦ καὶ εὐλαβείας, ἢ δὲ τῆς Γαλλίας σφοδρὸν βδελυγμίας συναίσθημα ἐπιτεινόμενον ἐκ τῆς εὐγνώμονος μνήμης, τὴν ὁποίαν διατηρῶ ἀναλλοίωτον, διὰ τὰς σπουδαίας ὑπηρεσίας ὅσας τὸ Γαλλικὸν ἔθνος προσήνεγκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα μοναρχικῶς ἢ συνταγματικῶς κυβερνόμενον. Ὡς δὲ κρίνω περὶ τῶν πολιτευμάτων, οὕτω κρίνω καὶ περὶ τῶν διαφόρων πολιτικῶν ἢ κοινωνικῶν βεσμών. Νόμοι καὶ θεσμοὶ ἀποφέροντες ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν Βελγίῳ ἢ Γερμανίᾳ, ἀποβαίνουσι καταστρεπτικὰ ἐν ἄλλαις χώραις. Δὲν γνωρίζω, ἀγαπητῆ μου δεσποίνης, εἰμὲν μίαν μόνην ἀρχὴν καθολικὴν καὶ μίαν δύναμιν ἀπόλυτον ἔχουσαν τελειότητα, ἐν πάσῃ δὲ χώρᾳ καὶ ἐν πάσῃ ἐποχῇ καὶ ἐπὶ παντός ἀτόμου καὶ ἐπὶ παντός ἔθνους ταῦτα φέρουσαν σωτήρια ἀποτελέ-

ματα, ἐὰν διδάσκηται καὶ ἐφαρμόζηται ἐν τῇ πνεύματι τῆς αἰωνίας πηγῆς ἐξ ἧς ἐκπορεύεται. Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὴν Ἑλλάδα τῶν φώτων καὶ τὴν ἰσχυρὰν Ρώμην ἔσωσεν ἀπὸ τῆς ἠθικῆς πανωλεθρίας, ὡς ἐξημέρωσε τοὺς Ὀθίους τῆς Βυζαντινῆς καὶ τοὺς ἀγρίους τῆς Ἀμερικῆς. Ἐνέπνεε καὶ ἐνίσχυσε τοὺς διωκομένους πιστοὺς τοὺς καταφεύγοντας ἐντὸς τῶν σπηλαίων καὶ τῶν ὀπῶν τῆς γῆς καὶ τῶν ὑπογείων ναῶν, ὡς ἐνέπνευσε τοὺς ἀνεγείραντας τὰ μνημεῖα τῆς Σαφίας εἰς τὸ Βυζάντιον, τοῦ Πέτρου εἰς τὴν Ρώμην, τοῦ Παύλου εἰς τὰς Βρετανικὰς νήσους. Ἡ φωνὴ τοῦ περιπατοῦντος ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Ἰουδαίας διασχίσασα πάσας τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς μετὰ πολλοὺς αἰῶνας εἰς νέον ἠκούσθη ἡμισφαίριον. Τὴν διάνοιαν ἐπαναπαύει λύων τὰ ὑπεκφεύγοντα τὴν ἀρμολογίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης ζητήματα καὶ ἐπιφέρει τὴν γαλήνην εἰς τὴν συνταρασσομένην καρδίαν καὶ τὴν ἐλπίδα ἐν μέσῳ τῶν ταλαιπωριῶν τοῦ βίου. Ὁ Χριστιανισμὸς ἱκανοποιεῖ τὰς ποιητικὰς ἐκστάσεις τοῦ Δάντου καὶ τοῦ Κλόπστακ, ὡς καὶ τὰς ψυχρὰς διασκέψεις τῆς μαθηματικῆς διανοίας τοῦ Βυλέρου καὶ Κοπερνίκου, ὠδήγει δὲ τὸν πιστὸν ἐργάτην καὶ γεωργὸν δι' ἀπραλοῦς καὶ βραχείας ὁδοῦ εἰς τὸ σήμερον, εἰς ἡ αἱ μεταφυσικαὶ ἐπιστήμαι ὠδήγησαν τὸν Καρτέσιον καὶ Λαίβνιτιον. Ἐν δὲ ὕψος τῆς ἠθικῆς τοῦ Ἐθαγγελλοῦ ἐμπνέει τὴν ἀρετὴν τῆς αὐταπαρνήσεως μέχρι θυσίας τῆς ὑπάρξεως καὶ ἐκθαμβοῖ τὸν σκεπτικιστὴν τοῦ Ρουσσώ, ὑπερνικῶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀρνήσεως τοῦ Καντίου καὶ ἐπιβαλλόμενον εἰς τὴν νοσοῦσαν τῶν ἡμερῶν μας κριτικὴν παρίσταται ἐνώπιον τῆς περιπλανωμένης τοῦ Ρενὰν διανοίας ὡς ἡ τροφὴ τῆς ψυχῆς καὶ τὸ βάλσαμον τῆς καρδίας. Ἡ δὲ ἀπὸ τῆς καθημαγμένης καὶ ἀγιασθέντος Ἐθλοῦ ἐκπορευομένη δύναμις περιβάλλει θεῖαν αἴγλην τὴν ἀγνότητα τῆς παρθένου, ἀγιάζει τοὺς δεσμούς τῆς ἀγάπης ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ καὶ περιβάλλουσα αἰθερίου σαρκὸς πνευματικὰ ὄντα δημιουργεῖ ἐπὶ τῆς γῆς τὰς ἰσαγγέλους τοῦ ἐλεύου ἀδελφάς... Ἄλλ' ἀγαπητῆ μου δεσποίνης, φέρων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ὕψλοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον πάντοτε σὺ καταβέβη, ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐμιλλίας μας. Σὺς ἔλεγες, ὅτι τὸ ἐπ' ἡμῶν τὸ εἶδος τῶν κυβερνήσεων εἶνε ζήτημα δευτερεύον καὶ ἐπουσιῶδες, τὸ δὲ σπουδαῖον καὶ οὐσιῶδες ἐν πάσῃ πολιτεῖᾳ εἶνε ἡ ἠθικὴ διαμόρφωσις τῶν πολιτῶν διὰ τῆς ἐν ταῖς καρδίαις τῆς νεότητος ἐνσωματώσεως τῶν Χριστιανικῶν δογμάτων καὶ τῆς ἐκπληρώσεως εὐαγγελικῶν ἔργων. Γράψατε ταῦτα πρὸς τὴν σεβαστὴν κ. Ambroisine καὶ ἔστε βεβαία ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος οὐ ὄμην πλερέστατα σύμφωνοι. Τὴν ἐπισημάνω, ἐνῶ ἀνεγίνωσκον ὑπὸ τὴν σιδήρα τοῦ ξενοδοχείου τὸ πᾶνγμα τοῦ Laboulaye

«Paris en Amérique», ἐλθὼν πρὸς με ὁ Ἀμερικανὸς εὐπατρίδης, οὐ ἐμνήσθη ἐν τοῖς ὁμισην, «Μετ' εὐπροσόνης, εἶπέ μοι, ἤκουσα γὰρ τὰς περὶ πατρίδος μου σκέψεις σας. Ἡμεῖς ἀφιλομεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τὴν κοινωνικὴν πρόδον καὶ τὴν ἐδραίωσιν τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν πολιτείαν μας. «Ὁ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία». Τὸ λόγιον τοῦτο τοῦ Παύλου χορηγεῖ σπουδαίαν ἕλην ἐν Ἑβρώπῃ θεολογικῶν συζητήσεων, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς τοὺς Ἀμερικανούς εἶνε κοινωνικὸν θεμελιώδες ἀξίωμα καὶ βῆμας τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου. Δεσποτικαὶ κυβερνήσεις τὴν ἐλευθερίαν καταργοῦσαι δύνανται νὰ διατηρηθῶσι χωρὶς ν' ἀνατρέψωσι τοὺς κοινωνικοὺς δρους τῆς συμβιώσεως ἢ δύνανται καὶ νὰ προαγάγωσιν ὀλικὴν τινα εὐμερίαν διὰ τῆς αὐστηρότητος τῶν νόμων καὶ τῆς ἰσχύος τῆς λόγης, ἀλλὰ κυβερνήσεις δημοκρατικαὶ ἢ συνταγματικαὶ καὶ αἱ ἀγόμεναι ἐν γένει ὑπὸ τῶν φαιτῶν καὶ τῶν πλειονοτήτων εἶνε ἀληθεῖς τῶν λαῶν μάστιγες, ἐὰν ἡ ἄλλειψις τῶν ἐξωτερικῶν τῆς ἐλευθερίας περιορισμῶν δὲν ἀντικαθίσταται διὰ τῶν ἐκουσίων ἐσωτερικῶν φραγμῶν τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ καθήκοντος ἀπορραύσεως ἐκ τῆς μορφώσεως τῆς Ὁρθόδοξου συνειδήσεως. Τὰς γενομένας ἐν Ἑβρώπῃ διαχωρήσεις μεταξὺ Ὁρθόδοξας καὶ ἠθικῆς ἡμῶν δὲν ἀναγνωρίζωμεν, οὐδὲ ἀποδεχόμεθα τὴν ὑπαρξίν δύο διαφόρων συνειδήσεων. Δι' ἡμᾶς ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος ἐξέλιπεν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ζῆ ὁ Χριστιανός. Καὶ ὁ Χριστιανός πρέπει νὰ εἶνε παντοῦ καὶ πάντοτε τοιοῦτος, εἰς τὴν ναὸν, εἰς τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὸ κράτος, εἰς τὴν ἐνάσχου τῶν ἔργων του καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐλαφρὴν φιλολογίαν. Λάθετε ἀνὰ χεῖρας οἰονδήποτε Χριστιανικὸν μυστήριον, γνωστοῦ συγγραφέως, καὶ ὁ ἄπαντήστε εἰς αὐτὸ τὴν πάλιν μεταξὺ τοῦ πειρασμοῦ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ ἢ τὸ καθῆκον θριαμβεύει. Θὰ γνωρίζητε βεβαίως τί συνέβη εἰς τὸν δημοκράτη τῆς Γαλλίας, τὸν ἐξοχὸν δημοσιογράφον Τοκεβίλ ἐλθόντα εἰς τὴν Ἀμερικὴν σκεπτικὸν καὶ ἀναχωρήσαντα ἐνθουσιώδη καὶ εὐσεβέστατον Χριστιανὸν μετὰ τὴν ἀκρίβωσιν τῶν παρ' ἡμῶν ἀληθῶν κοινωνικῶν θαυμάτων τῆς Χριστιανικῆς ἰδέας. Γνωρίζω, Κυρίε μου, ὅσα περὶ Τοκεβίλ μοι ἀναφέρετε ἀναγνώσας τὸ περὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας πῶνιμά του. Ὡς ἤδη δὲ παρατηρεῖτε, ἔχω ἀνὰ χεῖρας ἕτερον σπουδαῖον ἔργον τοῦ δημοκράτου Laboulaye ἐπὶ πολλὸν χρόνον μελετήσαντος τοῦ θεσμοῦ καὶ τὰ ἔθιμα τῆς πατρίδος σας, θαυμάσαντος τὸν παρ' ἡμῶν Χριστιανικὸν βίον ἐν μέσῳ τῆς ἀπολύτου Ὁρθόδοξου ἀνοχῆς καὶ ἐλευθερίας, καταλήξαντος δὲ εἰς τὰ αὐτὰ τοῦ Τοκεβίλ συμπέρασμα. Πολυμαθὴς ἐπιστήμων καὶ ἱστορικὸς ἰδὼν ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ ζωῆς καὶ ἐπενεργούσας τὰς εὐαγγ-

γελικὰς ἀρχὰς διεσκέδασε πᾶσαν ἀγλήν ἐπισκοπίζουσαν τὸ θεῖον ἐν τῇ διανοίᾳ του καὶ ἐπανεπαύθη ἐν τῇ Χριστιανικῇ ἀληθείᾳ. Ἐὰν μετ' ἐμοῦ διαλεγόμενον ἐκδηλώσαντες τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσῃ λεπτομερέστερον τὰς σκέψεις τοῦ Laboulaye, ἀνεγνων μετ' αὐτοῦ τὰς παραγράφους τοῦ συγγράμματος ὅσαι ἀναφέρονται εἰς τὴν σωτήριον ἐπίδρασιν τῶν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ βίου τῶν Ἀμερικανῶν καταληγούσας εἰς τὸ ἐπόμενον συμπέρασμα. «Διεσκέδασθη ἡ ἀγλήν ἐν ἧ νοῦς καὶ καρδία ἐκνευρίζονται. Ἡ Ἀμερικὴ παρῆσται ἐμφανῶς ἐνώπιόν μου ἀρηκτὸν σύνδεσμον τῆς Ἑλευθερίας καὶ τοῦ Ἐθαγγελλοῦ. Ἐὰν πάντα διέρχονται διὰ τοῦ σωματικοῦ θανάτου, ἡμεῖς δὲν ἔχομεν πλὴρον οὔτε δικαιώματα οὔτε καθήκοντα, ἡμεῖς ἔσμεν κακοποιὸς ἀγέλη ἄβια νὰ βσκηται καὶ νὰ μαστιγῶται μέχρι παντελοῦς σήφους εἰς τὸν κοινὸν τάφον. Ἀνθρώπος εἶνε μόνος ὁ τιθέμενος εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ δημιουργοῦ διὰ τῆς ἀθανασίας. Βλέπω ἤδη ὅτι ἀληθὴς πολίτης εἶνε ὁ προσκολλόμενος εἰς τὴν ζωσαν δικαιοσύνην καὶ εἰς τὴν ζωσαν ἀλήθειαν. Ἐνδεῖς, νοσοῦντες, δαυλοὶ, ταλαιπωρούμενοι, ἀμαρτήσαντες, καθηγιασθησαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ Δικαίου. Ἐγὼ καὶ Σπινόζα καὶ πανθεῖσταί πάντες μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ. Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ ἕλη θεοποιουμένη καὶ λόγος κενὸς νόηματος καὶ ὑποστάσεως. Γνωρίζω ἤδη ἐκ πείρας εἰς ποῖον σημεῖον ὠδήγουσι τοὺς λαοὺς τοιοῦται ἀσεβεῖς διδασκαλαί. Δὲν με ἠδύνουσι πλέον οὔτε αἱ ἡδοναὶ τοῦ πλῆθους οὔτε αἱ στωικαὶ σκέψεις καὶ ἀπογοητεύσεις τῶν σοφῶν. Οὔτε τὴν μέλην οὔτε τὴν ἀπελπισίαν θέλω νὰ ζῆσω. τὸ δὲ ζῆν εἶνε πιστεῦειν καὶ ἐργάζεσθαι. Ὡ Ἰησοῦ! Ἰδοὺ ἐγὼ ἀπαλλαγείς ἐκ τῆς φρεναπάτης καὶ ἀλαζονείας τῆς νεότητος ὁ νοῦς μου ἤδη Σὲ ἐκζητεῖ καὶ ἡ πείρα με ὠδήγει πρὸ τῶν ποδῶν Σου. Μετὰ τούτους ἀπογοητεύσεις ἀπόδος μοι τὴν ἐλπίδα, μετὰ τούτας δὲ προδοτικὰς καὶ ψευδεῖς ἐπαγγελίας, ἀπόδος μοι τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης. Ἐἴθε ν' ἀνατεῖλῃ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἡ γηραιὰ Ἑβρώπη μιμουμένη τὴν νέαν Ἀμερικὴν συνανυψώσῃ μετ' αὐτῆς μίαν μόνον φωνὴν ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανούς. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ Ἑλευθερία!» Καὶ κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας ἠκολούθησα μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας μελετῶν εἰς τὰς παρακειμένας ἀγροτικὰς συνοικίας καὶ εἰς τὴν μικρὸν ἀπέχουσαν πόλιν τῆς Λωζάνης τὰ περὶ τῶν θεσμῶν καὶ τοῦ ἐθνικοῦ τῆς Ἑλβετίας βίου ἐν γένει, ἀνεχώρησα δὲ κατὰ τὸ ἔτος ταῦτο ἐκ τῆς εὐδαίμονος χώρας ἀποκομίζων τὰ ἐξαγόμενα νέων παρατηρήσεων καὶ ἐντυπώσεων ἐνισχυουσῶν ἐν ἡμῶν ἰδέας καὶ πεποιθήσεις πολυχρονίου πείρας καὶ μελέτης. Ἑλευθερία πολιτικῶν συντάγματα καὶ καλῶς ἐν θεωρίαις μελετηθέντοι νόμοι καὶ θεσμοὶ καὶ βουλῶν συζητήσεις καὶ ἀποράσεις καὶ κυβερνητικὰ προγράμματα καὶ ἐπαγγελίαι

πρός οὐδὲν ὠφελούσιν, ἐὰν κατὰ τὴν πράξιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν δὲν ἐπικρατεῖ τὸ φρόνημα τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἠθικότητος. Ὅπου ἐξέλιπε τὸ ὕψος τοῦ φρονήματος ἢ τὸ κύρος τοῦ καθήκοντος ἀπενεκρόθη, ὡς ἐκ τῆς ὀρθοκευτικῆς ἀδιαιροφίας καὶ τῆς χαλαρόσεως ὑπεροσμίων συναισθημάτων καὶ πεποιθήσεων, οἱ ἐλεύθεροι θεσμοὶ χρησιμεύουσιν, ὅπως καλύπτωσι τὸ ἀνεύθυνον τῆς δεσποτίας τῶν ἀρχόντων διὰ τῆς ψήφου τῆς πλειονότητος τῶν συνδεσποζόντων καὶ προάγωσι τὰς κακίας τῶν φατριῶν, πάντας δὲ ἀδικούντας καὶ ἀδικουμένους καταδικάζουσιν εἰς μίση ἀδιάλλακτα, εἰς πάλιν ἄγονον, εἰς ζωὴν κτηνώδη καὶ ἀναξίαν ἐλευθέρων ἀνδρῶν. Ἀτενίζομεν εἰς τὸν βίον τῶν ἐκπεπολιτισμένων ἐθνῶν καὶ μακαρίζομεν τοὺς Ἄγγλους, τοὺς Ἀμερικανούς, τοὺς Ἑλβετούς, προσπαθοῦντες δὲ νὰ εἰσαγάγωμεν παρ' ἡμῶν ἐξωτερικούς τινες τύπους πολιτισμοῦ, περιφρονούμεν καὶ ἀποξεραινομεν πᾶσαν ἰκμάδα τῆς αἰωνίας πηγῆς, ἐξ ἧς πάντες οἱ ὄροι εὐδαίμονος οἰκογενειακῆς συμβιώσεως ἐκπηγάζουσι. Περιπλανώμενοι, ματαίως ἐκζητοῦμεν εἰς τὸ νεκρὸν γράμμα τῶν νόμων ἢ εἰς τὰς ἀπομιμήσεις θεσμῶν εὐρυθμον τῆς πολιτείας διοργανώσιν καὶ τιμίαν τῶν δημοσίων διαχειρίσιν, ματαίως προσδοκῶμεν ἁρμονίαν εἰς τὰς οἰκογενειακὰς σχέσεις, πρόοδον δὲ καὶ κοινωνικὴν πειθαρχίαν ἀπὸ μόνης τῆς διανοητικῆς παιδείσεως καὶ τῆς τῶν γλωσσῶν ἐκμαθήσεως. Τὸ δένδρον τοῦ καθήκοντος βλαστάνει καὶ καρποφορεῖ εἰς καρδίας ἀνυψουμένας πέρα τοῦ ἁπτοῦ καὶ ὄρατοῦ κόσμου, ἐξαγχιζομένης δὲ καὶ κατὰ τὰς δοκιμασίας τοῦ βίου ἐνισχυομένης ὑπὸ τῶν πεποιθήσεων τῆς αἰωνιότητος.

Ἐγγραφον ἐν Τεργέστη κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1887.

Ι. ΣΚΛΑΤΣΟΥΝΗΣ.

Ἐπιθυμῶ νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἀναπλάσεως» ἐπιστολήν, ἣν ἔλαβον μετὰ τὴν σύνταξιν τῶν δύο ἀρθρῶν τῶν ὁδοιπορικῶν μου ἐντυπώσεων. Κατὰ τὴν εἰς Ἑλβετίαν διὰ μόνην μου συνδιελέχθην πολλάκις μετὰ τοῦ Ἀμερικανοῦ λογίου κ. Ραβέρτου Βέκερ, περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος του. Παρατηρήσεις εἰς αὐτὸν ἡμέραν τινὰ ὅτι ἡ ἀκρατος ἐλευθερία περὶ τὴν ἐρμηνοσίαν τῶν Γραφῶν, ἣν ἀπέδεχθη ὁ Προτεσταντισμὸς, συνέτεινεν εἰς τὸν κατακερματισμὸν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ὀρθοκευτικῶν αἱρέσεων. «Ἐχετε δίκαιον, ἐλεγέ μοι, ἀλλὰ τοῦτο ὅπερ εἰς ἄλλας γῆρας ἢ ἀπέφερον ὀλεθρίους συνεπείας, οὐδὲ ἄπονον ἐπήνεγκεν ἐν τῇ χώρῃ ἡμῶν συμφωνούντων ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐπὶ τῆς θεότητος τοῦτέστι τοῦ προσώπου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ. Ἀπόδει-

ξιν τούτου ἔχετε εἰς τὴν καθ' ἑκάστην ἡμέραν γινομένην κοινὴν προσευχὴν τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν ἀνηκάντων εἰς διαφόρους ἐκκλησίας καὶ αἱρέσεις.» Ἐγνώριζον ὅτι τῆς εἰς τὰ σχολεῖα καὶ πανεπιστήμια καθημερινῆς τῶν μαθημάτων ἐνάρξεως προηγεῖτο κοινὴ προσευχή, τῶν τε διδασκόντων καὶ διδασκομένων, ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἐπληροφοροῦμαι ὅτι καὶ τῶν καθημερινῶν τῶν Βουλῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας ἔργων προηγεῖται δημοσία καὶ κοινὴ προσευχή. Ὁ κ. Βέκερ ἰδὼν με διαστάζοντα ἐπὶ τῇ δοθείσῃ μοι πληροφορίᾳ, ὑπεσχέθη μοι αὐθεντικὴν περὶ αὐτῆς βεβαίωσιν. Ἴδου αὕτη:

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ μετάφρασις.)

Ἐν Γενεύῃ τῇ 4 Δεκεμβρίου 1888.

Ἀγαπητέ μοι κύριε,

Ἐνημέρωσα βεβαίως ὅτι παρέλειψα τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς δοθείσης σοι ὑποσχέσεως περὶ ἀκριβοῦς πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνάρξεως τῶν καθημερινῶν ἐργασιῶν τῶν Βουλῶν τῶν Ἠνωμένων Κρατῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἄλλ' ἀτυχῶς καίτοι πάντες οἱ φίλοι πρὸς οὐδὲ ἔγραψα ὁμοφώνως μ' ἐβεβαίουν περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ γεγονότος, οὐδεὶς μοι ἐπεμφε νόμον τινὰ ἢ κανονισμὸν περὶ αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ κ. James Young διευθυντῆς τῶν γραφείων τῆς Γερουσίας καὶ ἀρχισυντάκτης περιοδικοῦ συγγράμματος ἀπήντησεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου διὰ τοῦ τύπου, ὡς παρατηρεῖται εἰς τὸ ἐσώκλειστον ἐντυπον, ὅπερ ἀπέσπασα ἀπὸ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ κ. Young. Οὗτος λέγει ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει νόμος ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλ' εἶνε γεγονός ἀναμφισβήτητον ὅτι τῶν καθημερινῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας προηγεῖται κοινὴ προσευχή.

Ὅπως ἡμέτερος ΡΟΒΕΡΤΟΣ Κ. ΒΕΚΕΡ.

Ἴδου ἡ μετάφρασις τοῦ ἐσώκλειστοῦ ἐντύπου:

«Ἐγὼ προσωπικῶς γνωρίζω τὸ γεγονός ὅτι ἀμφοτέρων τῶν Βουλῶν αἱ καθημερινὰ ἐργασίαι ἀρχονται μετὰ τὴν ὀρθοκευτικὴν προσευχὴν. Ἐκάστη Βουλὴ ἐκλέγουσα τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἐκλέγει συγχρόνως καὶ τὴν ἐφημερίον τῆς διὰ πληροφορίας. Οὐδεὶς ὑπάρχει κανονισμὸς ὀρίζων τὰ χρέη τοῦ ἐφημερίου καὶ οὐδεὶς νόμος διαγράφει τοῦ; τρόπους τῶν ἐνεργειῶν του, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην λαμβάνει μέρος εἰς τὴν προσευχὴν τῶν Βουλῶν. Εἶνε ἔθιμον εἰσαχθὲν διὰ σιωπηρῶς καὶ ἐμπορῶν συνεννοήσεως καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐλλόγου ἐπιθυμίας, ἣν ἔχει ἕκαστος τῶν βουλευομένων ν' ἀκούῃ τὴν δέξιν τοῦ πνευματικοῦ ποιμένου.»

Ἐν Τεργέστη 8 Δεκεμβρίου (9) 1887

Ι. ΣΚΛΑΤΣΟΥΝΗΣ.

ΕΙΝΑΙ ΘΕΟΣ

(Ἀπόκασμα ἐκ τοῦ κέρπου ὄσματος τοῦ Ἀλφρέδου.)

Εἶναι θεός, εἶναι θεός ἰ Παντοῦ, ἐπάνω, κάτω, εἰς τοὺς βαθεὺς ὠκεανούς, εἰς τοὺς γλαυκοὺς αἰθέρας, εἰς τῶν ζεφύρων τὴν πνοήν, εἰς γαῦρον καταγίδα, εἰς τῆς νυκτὸς τὸ ἔρεβος, τὴν λάμψιν τῆς ἡμέρας, εἰς τοῦ μνημείου τὸν σταυρὸν, τοῦ βρέφους τὴν κοιτίδα Θεὸν ἐγκλείουν ἅπαντες τοῦ σύμπαντος οἱ χῆροι, καὶ τὰ νύχθι καὶ αἱ ῥυτίδες καὶ τὰ τραχέα ὄρη, ἢ ὁ δρόσος καὶ τὸ δάκρυον τῶν τεθλιμμένων βίων. Τὸν Κύριον διαλαλεῖ βρυχώμενος ὁ λέων, τὸν Κύριον ἢ ἀηθῶν καὶ τίς δὲν τὸν κηρύττει; Τὰ ἔμφυχα καὶ τὰ ψυχα, ὁ σκύληξ καὶ τὰ κήτη, τὸ πᾶν καὶ ὅλα πανταχοῦ ὑπάρχει ἄοράτως, κίς βάθος καὶ εἰς ἕκτασιν, εἰς ὕψος καὶ εἰς πλάτος, εἰς τῆς πηγῆς τὸν ἀσυναγμὸν καὶ εἰς τὸ πλεῆστον κύμα, τὸν θάνατον καὶ τὴν ζωὴν, ἀλλ' ὅχι κ' εἰς τὸ κρίμα..... Παντοῦ εὐρίσκειται, παντοῦ τὸ ἅγιόν Του ὄμμα. Ἄλλ' εἰς καρδίαν δυστυχῶς πλειότερον ἀκόμα!

Α. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Κ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ.

Κύριε πρόεδρε,

Λαβὼν τὴν ἐπιστολήν ἡμῶν καὶ τὰ πρῶτα φυλλάδια τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ ἀναγνούς ἐχάρην ἐκ ψυχῆς χαρὰν μεγάλην καὶ ἐδόξασα τὸν Κύριον, ὅτι μετὰ πολυτρόπους τοῦ πνεύματος ἐνεργείας καὶ ἀποπείρας ἰδρύεται τέλος καὶ Σύλλογος βᾶσιν ἔχων τὸν χριστιανισμὸν, ἐν δὲ τῷ κέντρῳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον τῶν νῦν σοφῶν, ἐνοῦνται ἄνθρωποι ὀλίγοι ἐν τῇ πρὸς τὸν Σωτῆρα θερμῇ πίστει οὔτε ἀπὸ τὸ φῶς τῶν ἐπιστημῶν ἐκθαμβοῦμενοι οὔτε ἀπὸ τὸ κάλλος τῶν τεχνῶν προσοῦμενοι, ἀλλὰ τιμῶντες καὶ γεραίροντες αὐτὰς προσηκόντως, τὴν ἐμπρέπουσαν αὐταῖς θέσιν ἀπονέμουσι. Διότι ἐπιστήμη εἰς βᾶσιν καὶ τέχνη καλὴ, ἔφρεσι οὐσα ἐκάστη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἀπειροῦ ἀνέφικτος, παραδίδωσι τὸ σκῆπτρον τῇ πίστει, ὁ νοῦς δηλονότι τῇ καρδίᾳ καὶ τῇ ἀγάπῃ.

Ἡ κοινωνία ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων τῶνδ' ἐποχῆς ἀπ' αἰῶνων ζητοῦντων καὶ ἐπὶ σοφίᾳ καὶ δεινότητι τέχνης διαπρεψάντων ἐξόχως, κατὰ τὴν μετὰ τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς ἐπ' ἐσχάτων αἰῶνων εἰς πνευματικὴν ἐλθοῦσα συνάφειαν καὶ ἐπιπόλαιον τινα γνωριμίαν ἀπὸ τῆς δουλείας καὶ τῆς πανίας τοῦ τε πνεύματος καὶ τοῦ σώματος ἐξεπλάγη οὕτως εἰπεῖν ἐν τοῖς ὁρατοῖς καὶ αἰσθητοῖς ἀγαθοῖς, καὶ λατρεῖν εἰς αὐτὰ προσφέρουσα, ἐπελάθετο τοῦ Θεοῦ καὶ ἐγένετο νοῦς ἀνεπτυγμένος, ἐγένετο Ἐγὼ νοῦν καὶ διαλογιζόμενον, συναισθανόμενον καὶ βουλόμενον ὅτι αὐτὸ τὸ νοῦν Ἐγὼ. Ἐντεθῆεν ὑπερηφανία, οἰκισίς, ἀγνοία καθήκοντος διότι τὸ καθῆκον ὑπονοεῖ ὅτι ὑπέρτατον ἐντε-

θεν ἀσυνειδήσια καὶ ἄλλειψις ταπεινοφροσύνης, ἐξ ὧν ἐρίδες καὶ ἀπειροὶ παρανομίαι, καθ' ὧν συσσωρεύονται νόμοι καθ' ἑκάστην, ὅπως τεθῶσι φραγμοὶ τοῦ κακοῦ γειμάρρου τῆς ἰδιοτελείας. Ἄλλὰ τὰ τοιαῦτα δὲν εἶνε τοῦ παρόντος. Ἢ γὰρ καὶ εὐφροσύνη πολλῶν ἐπὶ τῷ ἀγγέλωματι τῆς «Ἀναπλάσεως» εἶνε, ὡς ἐλπίζω, ἐγγύτης ὑπὲρ τῆς εὐσδώσεως καὶ προκοπῆς τοῦ ὑμετέρου Συλλόγου, εἶνε τοῦλάχιστον ἀσφαλὲς τεκμήριον ὅτι αἱ ψυχαὶ πολλῶν, τὸ γε νῦν, ζητοῦσι τὸν Θεόν, ζητοῦσι τὸν Σωτῆρα, ἵνα εἴρωσιν ἀνάπαυσιν καὶ γαλήνην. Διότι τῇ ἀληθείᾳ, ὡς λέγει καλῶς καὶ ὁ σοφὸς Γάλλος Jean Reynot ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Terre et Ciel: «Notre âme est comme l'aiguille de la boussole qui pivote jusqu' à ce qu' elle ait trouvé le Pôle: c'est là qu'est son repos. Ainsi notre âme oscille et s'agite jusqu' à ce qu' elle se fixe sur Dieu seul». Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐν ὀλίγοις.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲ, δι' οὗ ἡ προσδοκώμενη ἡμῶν ἀνάπλασις, εἶνε τελειοποίησις καὶ πληρωσις τῆς ὑψηλῆς Ἰουδαϊκῆς Μονοθείας, εἰς ἣν μόλις ἐπροσέλασαν τὰ ἐξοχώτατα τῆς ἀρχαιότητος πνεύματα διλεκτικῶς, ὡς πρῶτον κινουῦν αἴτιον νοήσαντες. Ὁ χριστιανισμὸς λοιπὸν οὗτος οὐδεμίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐνέργειαν καταργεῖ, οὐδ' ἐπὶ τὰ καθ' ἑκάστα τοῦ φαινομένου κόσμου καὶ τοῦ μηχανισμοῦ αὐτοῦ ἐξηγεῖται, ἀφίπων ἐλεύθερον τὸν ἄνθρωπον νὰ μελετᾷ καὶ ἐξετάζῃ ταῦτα, περιορίζεται μόνον εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ἄνθρωπον, τὴν συνείδησιν, διαβεβαίων καὶ κηρύττων, ὅτι πλὴν πάντων τῶν ὁρωμένων καὶ αἰσθητῶν καὶ ἀπτῶν ὑπάρχει κόσμος ὑπερφυσικὸς ἄλλος, ὅτι ὑπάρχει δικαιοσύνη, ἀμοιβή, ἀθανασία, εἰς ἣν ὁ ἄνθρωπος ὄρισται νὰ τεῖνῃ διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης ἀεὶ τελειοποιούμενος. Τὸ ναυάγιον τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ὑψίστων ζητημάτων μαρτυρεῖ ἢ τε ἀρχαία καὶ ἡ σύγχρονος ἱστορία τῆς φιλοσοφίας: διὰ τί; διότι ὑπὲρ τὴν ἐπιστήμην καὶ παρὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην δianoian εὐρηται τι ἀνεξήγητον καὶ ἀνερμήνευτον πάντοτε· αὐτὸ τὸ ἀγνωστον καὶ ἀνερμήνευτον ἐρχεται ἡ ἀγάπη, τὸ ἅγιον τοῦτο συναίσθημα, ἐρμηνεύουσα εἰς τὴν γλώσσάν της, διὰ τῆς πίστεως καὶ πλήρους ἀποδοχῆς ὑψίστης καὶ ἀκαταλήπτου Ἀρχῆς, ἐξ ἧς ἡ ζωὴ ἡ ἀληθινή. Ἡ ἀπόδειξις τούτου ἔρχεται ἐν τῷ βεβαιωτάτῳ συναισθηματι τῷ ὀρθοκευτικῷ, καὶ εἶνε ἀπόδειξις πάσης ἀποδείξεως λογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς βεβαιωτέρα διότι καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξις, ἵνα ἢ ἀπόδειξις, δηλονότι συμπέρασμα, στηρίζεται εἰς τὴν βεβαιότητα τῶν προκειμένων προτάσεων εἴτε τῆς μείζονος εἴτε τῆς ἐλάσσονος, ὥστε ἐπὶ τέλους καὶ αἱ προκειμένα καὶ ἰδίᾳ ἡ μείζων δαίται ἀποδείξεως καὶ οὕτω καθ'

ἐξῆς ὥστε τὸ ἀμερόν, ὅπερ συναριθμηόμεθα καὶ ἀποδεχόμεθα, εἶνε τὸ βεβαιότατον καὶ μηδεμίαν ἄλλαν δεόμενον ἀποδείξεως. Ἄλλ' ὁ πολλαπλασιασμός τῶν ποικίλων καὶ ἀνευ τῆς δεύσεως ἐνόητος γνώσεων ἐπεσκότισε τὸ πρῶτον βέβαιον τοῦτο, τὴν πίστιν τῶν ἀγραμμάτων ἡμῶν πατέρων, καὶ ἔφερεν ἀποπλάνησιν ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν μαιζόνων προτάσεων, αἵτινες ὑποστηρίζουσι τὰ κενὰ συμπεράσματα. Ἡ δόκησις αὕτη, χωροῦσα εἰς βαθμὸν τηλικούτον, ἀπειλεῖ πολλὴν τὴν σύγχυσιν τῆς κοινωνίας, πολὺ τὸ θρασὺ καὶ τὸ ζωῶδες καὶ τελείαν ἠθικὴν μάρανσιν, ἐάν μὴ τὸ κακὸν πολεμηθῇ.

Ἄν ὁ Ἕλλην ἠμολογουμένως, ὡς ὁ ἀρχαῖος καὶ ὁ νεώτερος, ἔχει μᾶλλον νοῦν ἢ καρδίαν, μᾶλλον φαντασίαν ἢ αἰσθημα, εὐμοίρει ὅμως ἰκανῆς τοῦ νοῦς δεύτητος, ὥστε νὰ κατανοῇ τὸ βάρβαρον, εἰς δ' ἡ σοφιστεία τῶν νῦν καιρῶν φέρει τὴν πατρίδα· ἐννοεῖ ὅτι ἡ διαφθορὰ καὶ ἀβελτηρία ἢ ἐπικρατοῦσα ἐν ὅψει πάντων ἀπὸ τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀδιαφορίας προέρχεται καὶ ζητεῖ Θεραπείαν. Διὸ ἐπικαιρότατα παρέστη ἡ Ἀνάπλασις. Χρῆζομεν ὅντως ἀναπλάσεως μετὰ τὸν γεννηθέντα καινὸν πολιτισμὸν, καὶ τὴν πολιμαθειαν. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναπλασθῇ ὁ δικαστής, ὁ ἀναπλασθῇ ὁ ἰατρός, ὁ ἀναπλασθῇ ὁ διδάσκαλος, ὁ ὑπουργός, ὁ πολιτευτής, ὁ τελώνης, οἱ πάντες εἰς καινὸν ἄνθρωπον, εἰς ἄνθρωπον δικαστήν, ἄνθρωπον ἰατρόν, ἄνθρωπον διδάσκαλον καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς· οἱ πάντες ὅσον ἐνδέχεται εἰς ἄνθρωπον ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος, εἰς ἄνθρωπον τοῦ Εὐαγγελίου, ἵνα καὶ ἡ πατρις ζῆ καὶ κραταιωθῇ.

Ἐυχάριστος, ὅταν μοὶ δοθῇ εὐκαιρία, δέχομαι νὰ συνεργάζωμαι καὶ ἐγὼ εἰς τοῦ ὑμετέρου περιοδικοῦ τὴν σύνταξιν.

Ἐν Τραπεζοῦντι τῇ 8 Δεκεμβρίου 1887.  
Κ. ΕΛΛΗΘΡΟΥΛΟΣ.

Ἡ ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΒΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Δύναται νὰ προσδοκῇ ὕλικος ἡ κοινωνία, νὰ εὐρίσκη νέους κόσμους... πλὴν θὰ ἐρητῆ διὰ βίου, θὰ κολιητ' ἐν τῇ βλῆ καὶ θὰ ζῆ ἐν δυστυχίᾳ, ἀν τὸ φῶς δὲν τὴν φωτίῃ τοῦ σεπίου Εὐαγγελίου.

Ὡ ἰ σὲ βλέπω, θεία ὄντως, σὲ αἰσθάνομαι ἐντός μου, ἀγλή τοῦ Εὐαγγελίου, δύναμις τῆς ἀληθείας ἢ εἰς τοῦ βίου μου τὰ σκότη τὸ λαμπρὸν σὲ εἶσαι φῶς; μοὶ σὺ μὲ ἄγεις, ὡ πυξίς μου, εἰς λιμένα σωτηρίας.

Ἐλαμψας ἀνὰ τὸν κόσμον, καὶ ἠσθάνθη τὴν ἀγίαν δύναμιν σου πᾶσα χώρα καὶ ἀνθρώπων κοινωνία· ὡς τὸ φῶς τὸ σκότος, οὕτω φυγαδεύεις τὴν κακίαν, καὶ τὰ ἔγγρα ἠθρία μεταβάλλεις εἰς ἀγρία.

Σὺ τὰ ἄτομα, τοὺς οἴκους καὶ τὰ ἔθνη ἀναπλάττει· σὺ τοὺς Καισαρεὶς διώκτας εἰς προμάχους μετατρέπεις· σὺ τὰ γένη τῶν εἰδώτων τῆς δουλείας ἀπαλλάττεις· σὺ ἰδρύεις νέον κόσμον καὶ τὸν πάλαι ἀνατρέπεις.

Τῆς ἰσότητος τὸ δῶγμα κοιτιέρας τῆ κτίσει· σὺ οὐκ ἐν Ἕλλην, εἶπες, οὔτε δουλὸς οὔτε Σκύθης, ἀλλὰ πάντες μία ποιμνη, πάντες ἀδελφοὶ καὶ ἴσοι, ὑπὸ πάντων δι τιμάται ὁ σοφός καὶ χρηστοθήνη.

Τίς τοὺς Γότθους, τίς τοὺς Σκύθας, τίς τὰ γένη τῶν [Βανδάλων, τίς Ἰάπωνας καὶ Σινας καὶ Ἀφρικανούς φοιτίζει; Τίς ἐξανθρωπίζει ἀφνης τὰς φυλάς τῶν Κανιθάλων; Τίς τὰ κῆθ τῶν ἀνθρώπων ἡμεροσ' ἐξευγενίζει;

Ἰλαρὸν ἀγάπης φέγγος, δύναμις Εὐαγγελίου ἢ πυρός, ἀνευ ὕλης, βίας ἀνευ καὶ σιδήρου σὺ τὸ θέλημα εἰς πάντας ἐπιβάλλεις τοῦ Κυρίου καὶ τὸ πᾶν ἀρματίζεις δι' εὐδοκίαν τοῦ μύρου.

Εἴθε ἢ μυριάκις εἴθε ἢ ἅγια τοῦ Κυρίου αἰτησις πρὸς τὸν Πατέρα νὰ ἐκκληρωθῇ, καὶ μία νὰ φανῇ ὁ κόσμος ποιμνη διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ἀνὰ τὴν γῆν νὰ λάμψη τοῦ Χριστοῦ ἡ βασιλεία. Ἐν Γαργαλιάνοις.

N. X. ΑΜΒΡΑΣΙΝΣ.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΣΜΟΣ.

Πολλοὶ τῶν γραφόντων, καὶ ἀλλαγῶ μὲν, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχιν συνήθειαι, ἀνώτεροι κοινῶν προλήψεων, ὡς οἱ ἴδιοι καυχῶνται περὶ ἐαυτῶν, τὴν προσωπομαίαν τοῦ ὕλιστου θεωροῦσι μετὰ τοῦ Βύχγου ὅχι ἀτιμωτικὴν, ἀλλὰ τιμητικὴν. Οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι παραδόξως, τάττονται μετὰ τῶν ὑπερμάχων τῆς ἐλευθερίας καὶ κόπτονται ὑπὲρ αὐτῆς, οὗτοι δὲ εἰς ὄντινα θὰ ἐτόλμα νὰ τοῖς διαφιλονικῆσθαι τὰ πρωτεία ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἀγῶνι.

Βεβαίως ἕκαστος εἰμπορεῖ νὰ ἔχη οἶας θέλει περὶ ἐαυτοῦ ἀξιώσεις. Ἄλλ' ἡ ἀλήθεια δὲν εἶνε δούλη ἐνός ἐκάστου, οὐδ' ἐξυπηρετεῖ τὰς φρενατροπίας τοῦ τυχάντος. Ἐλευθερία, ἀνεξάρτητος, ἀδέκαστος, στρέφει τὰ νοῦτα πρὸς τοὺς ἀγύρτας, ἀφοῦ τοὺς πλησιάζει, μόνον ὅπως ἀποσπάσθαι τὸ προσωπεῖον αὐτῶν.

Ὁ ὕλιστὸς εἶνε λογικὸν, εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε φιλελεύθερος καὶ ἀληθῆς ἐλεύθερος; τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ παρόντι ἡμῶν ἀρθρῳ.

Ὅποια ἡ θεμελιώδης τοῦ ὕλισμου θεωρία;

Ἀπλουστάτη, ἡ αὐτὴ δὲ ἀπὸ τοῦ Δημοκρίτου καὶ Δουκρητίου μέχρι τοῦ Βύχγου. Τὸ σύμπαν εἶνε ὕλη, καὶ ἕκαστον μέρος τοῦ σύμπαντος οὐδὲν ἄλλο εἶνε παρὰ ὕλη, ἀπὸ τοῦ λίθου, ὕλης ἀνοργάνου, μέχρι τοῦ ἀνθρώπου, ὕλης ὀργανωμένης. Ἐκ τῆς ὕλης ἐρχόμενοι, ἐν αὐτῇ ζῶμεν καὶ κί-

νοῦμεθα καὶ ἐσμέν, καὶ εἰς αὐτὴν ἀπολήγομεν ἰδοὺ ἡ ἠμολογία πίστεως τῶν ὕλιστων. Πνευματικαὶ οὐσίαι, Θεὸς πνευματικὸς, ψυχὴ προσωπική, ταῦτα πάντα εἶνε πραγματευόμενα ἐκ τῆς ἠμολογίας αὐτῆς· κενὰ ἰδέαι προσεληθῶσαι ἐκ παθολογικῶν ἐκκρίσεων νοσούντων ἐγκεφάλων, φάσματα μύθων γρομωδῶν, διαταράξαντα τὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἔλαθον τὰ ἀντίποινα παρὰ τῶν ὕλιστων. Ἡ ἐπιστήμη παρ' αὐτῶν ἀντιπροσωπευομένη, ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ προσήκον ὄνομα: μηδέν.

Δὲν πρόκειται τὴν νὰ ἐλέγξωμεν τὴν θεωρίαν ταύτην, πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν τὰς συνεπείας αὐτῆς; ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐλευθερίαν θεωρουμένην καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς εὐρυτέρας ἀπόψεις.

Τί εἶνε ἐλευθερία;

Ἐλευθερία εἶνε δύναμις καὶ ἐξουσία τῆς βουλήσεως, διὰ τῆς ὁποίας· αὕτη καταφάσκει καὶ ἀποφάσκει, ἐκλέγει μετὰ τῶν πολλῶν καὶ ἐναντίον, σχηματίζει θελήματα, τῶν ὁποίων αὕτη εἶνε κυρία, καὶ ἐκτελεῖ ἀκωλύτως τὰ θελήματα ταῦτα, συμφώνως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς θέλησιν.

Ὅπως ὁ γενικώτερος ὅρισμός τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἐλευθερία δὲ αὕτη πρέπει νὰ εἶνε λογικὴ καὶ ἠθικὴ. Ἐπειδὴ ἕκαστος ἄνθρωπος εἶνε ἐλεύθερος, καὶ ἕκαστος ζηλωτὴς τῆς ἰδίας ἐλευθερίας, ἀρεῖλει ὅμως νὰ σέβηται καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἄλλου, οὕτως ὥστε πᾶσαι αἱ ἀνθρώπινοι βουλήσεις νὰ κινῶσι καὶ ἐξεκρίσασιν ἐαυτὰς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, πρὸς πραγματοποιήσασιν τοῦ οἰκείου τέλους· ἐπειδὴ πρὸς τοῦτῳ ὁ ἄνθρωπος, ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἔχει προορισμὸν τινα νὰ ἐπιτελέσῃ, ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐαυτοῦ φύσιν, ἀνώτερον δὲ στοιχεῖον ἐν τῇ φύσει ταύτῃ εἶνε τὸ λογικὸν καὶ ἠθικόν, ἡ ἐλευθερία, ὅπως ὁ ἀνθρώπινος προορισμός καταρθωθῇ, ἀρεῖλει, ἐν τε τῇ ἐσωτερικῇ καὶ τῇ ἐξωτερικῇ αὐτῆς βίῳ, νὰ πηδαλιουχῆται ὑπὸ τοῦ λογικοῦ καὶ νὰ πείθεται, οἰκεία προαιρέσει, εἰς τὰς ἐντολάς τῆς ἠθικῆς καὶ τὰ προστάγματα τοῦ Δικαίου.

Ἡ ἐλευθερία, θεωρουμένη περὶ ἐν ἕκαστον πρόσωπον, καλεῖται προσωπικὴ ἐλευθερία. Εἶνε δὲ αὕτη δικαίωμα αυτοκινήσεως, οὕτως εἶπεν, καὶ αὐτενεργείας τοῦ προσώπου, ἀνευ τυραννικῆς τινας καὶ καταναγκαστικῆς ἐπιδράσεως ἐξωθεν· ἡ ἐλευθερία τῆς διανοίας, συνισταμένη εἰς τὸ νὰ ἐκφράζωμεν ἀκωλύτως τὰ διανοήματα ἡμῶν, ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, συνισταμένη εἰς τὸ νὰ ἐκφράζωμεν ἀκωλύτως τὰς ἠθικαυτικὰς μέλιστα καὶ ἠθικὰς πεποιθήσεις ἡμῶν, ἡ ἐλευθερία τοῦ κινήσασθαι καὶ διαγείναι κατὰ τὴν ἰδίαν ἀρέσκειαν, ἀνευ πικραυλώσεως, ἐννοεῖται, τῆς κινήσεως ἄλλων προσώπων, εἰσὶν εἶδη καὶ κλάσεις τοῦ κομποῦ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, ἣν αἰτίαν ἔχουσι καὶ αἱ λοιπαὶ ἐλευθερίαι.

Ἡ ἐλευθερία, θεωρουμένη ὡς δικαίωμα, δι' ὃ ἐκάρτη οἰκογένεια καὶ ἕκαστον μέλος τῆς οἰκογενείας ζῆ κατὰ τὴν ἰδίαν βούλησιν καὶ ἀρέσκειαν, ἀλλὰ καὶ ἀνευ φερερισμοῦ καὶ βλάβης ἄλλοτριῶν εἴτε οἰκογενειῶν ἄλλων, εἴτε τῶν μελῶν τῆς αὐτῆς οἰκογενείας πρὸς ἄλληλα, ἐλλόγων δικαιωμάτων, δύναται νὰ κληθῇ οἰκογενειακὴ ἐλευθερία.

Ἐὰν δὲ θελήσωμεν αὐτὴν, ὡς δικαίωμα τῶν προσώπων πρὸς ἀκώλυτον ἀμοιβαίαν ἐπικοινωνίαν καὶ ἁρμονικὴν συνύπαρξιν καὶ συνεργασίαν, ἔχομεν τότε τρίτον εἶδος ἐλευθερίας, ἣν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν κοινωνικὴν ἐλευθερίαν.

Ἐὰν τέταρτον θεωρήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς δικαίωμα ἐκάστου πολίτου καὶ ὅλων τῶν πολιτῶν πρὸς αὐτοτελῆ ὑπαρξιν ἀπέναντι τῆς πολιτείας καὶ συμμετοχὴν ἐν αὐτῇ, ἐνίοτε μὲν ἄμεσον, ὡς ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν ἀρχόντων, ἐνίοτε δὲ ἔμμεσον, ὡς ἐν τῷ καταρτισμῷ τῶν νόμων, ἔχομεν τὴν πολιτικὴν λεγομένην ἐλευθερίαν.

Ἐὰν τέλος θεωρήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς δικαίωμα ἐκάστου ἔθνους πρὸς ἴδιον αὐθόπαρκτον βίον, ἔχομεν τὴν ἐθνικὴν ἐλευθερίαν.

Ἐρωτήσωμεν ἤδη: ὅποια τις ἡ σχέση τῶν ὕλιστου πρὸς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐλευθερίας;

Ὁ ὕλισμός ἀπαντᾷ: ἡ σχέση μου αὕτη εἶνε, ὅποια καὶ ἡ πρὸς τὸν πνευματικὸν κόσμον, τὸν πνευματικὸν Θεόν, τὴν πνευματικὴν καὶ προσωπικὴν ψυχὴν. Εἶνε διπλασιᾶ σέβας ἀναμέσεως, ἐξοντώσεως, ἐκμηδενίσεως ἢ μᾶλλον οὐδενία σχέσις, ἐπειδὴ πρὸς τὸ μὴ ὑπάρχον οὐδὲν οὔτε σχετίζεται, οὔτε σχετίζει, μὴ ὑπάρχον δὲ, κενὴ ἰδέα, χιμαίρα, καὶ χιμαίρας χιμαίρικώτερον, μηδέν, εἶνε κατὰ τοὺς ὕλιστὰς τὸ αὐτεξούσιον, τουτέστιν ἡ ἐλευθερία.

Ἰδοὺ τί ὁ κορυφαῖος τῶν σημερινῶν ὕλιστων γράφει ἐν τῇ περὶ Δυνάμεως καὶ βίης πολυαρθρῷ συγγράμματι αὐτοῦ, σελ. 318—319 τῆς παρ' ἡμῶν μεταφράσεως Φαρμακοπούλου: «Ὅσπερ τὸ φυτὸν ἐκαρτᾶται τοῦ ἐδάφους, ἐνθα ἀνεφύη, οὐ μόνον τὴν ἐαυτοῦ ὑπαρξιν, ἀλλ' ἐτι καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν μορφήν καὶ τὸ κάλλος, ὥσπερ τὸ ζῶον εἶνε μικρὸν ἢ μέγα, τιθὸν ἢ ἀγριον, εὐμορφον ἢ δύμορφον κατὰ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις, ὥσπερ π. χ. αἱ ἔλιμινθες μεταμορφοῦνται ἐπ' ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ζῶον, ἐν ᾧ διακτινῶνται, οὕτω καὶ ἄνθρωπος ἐν τε τῷ φυσικῷ καὶ τῷ διανοητικῷ ὄντι εἶνε τὸ πρῶτον τῶν αὐτῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων, τῶν αὐτῶν συμβάντων, τῶν αὐτῶν διαθέσεων, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἠκιστα τὸ πνευματικὸν ὄν, τὸ ἀνεξάρτητον καὶ ἐλεύθερον, ὡς οἱ ἠθικολόγοι τοῦτο εἰκάσουσι». Δοξασία, ἀναγκαιῶς ἐξαγομένη ἐκ τῆς θεμελιώδους τοῦ ὕλισμου θεωρίας.

Οἱ νόμοι τῆς φύσεως, λέγουσιν οἱ ὕλισται, εἶνε σταθεροὶ, ἀναπόδραστοι, ἀναγκαῖοι. Ὅν δεσπόζον εἴτε καθόλου, εἴτε ἐν μέρει, τῶν νό-

μων τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ, εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον. Ὁ ἄνθρωπος νοεῖ, βούλεται, αἰσθάνεται. Εἶνε ἕως ἄλλοτε καὶ αὐτός, καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπόκειται εἰς τοὺς δεσπόζοντας τῆς βλῆς καὶ τῆς φύσεως νόμους· οὐχὶ ἐλευθέρου βούλησις εἶνε ἡ ἀρχουσα ἐν αὐτῷ δύναμις, ἀλλ' ἡ ἐγκεφαλικὴ ὕλη καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα. Κατὰ τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην κατάστασιν αὐτῶν, καὶ νοεῖ καὶ θέλει καὶ συναισθάνεται· ὅταν ὁ ἄνθρωπος λέγῃ: θέλω, δὲν πρέπει νὰ ἐνοῆ, ὅτι θέλει τὸ ἐγὼ αὐτοῦ, ὡς τὸ νομίζουσιν οἱ πνευματισταί, νοοῦντες δύναμιν ἠθικὴν, προσωπικὴν, ἐτέραν τοῦ σώματος. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλει, εἶνε ὁ ἐγκέφαλος, εἶνε τὰ ὑλικά αὐτοῦ μόρια, τὰ ὁποῖα παράγουσι τὰ θελήματα, ὡς τὴν χολῆν ἐκκρίνει τὸ ἥπαρ, κατὰ τρόπον ὅπως φυσιολογικόν, ἀναγκαῖον. Καταφάσκει ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀποράσκει; Ὅτε τοῦτο καὶ δὲν θέλει ἐκεῖνο; ἐνεργεῖ ὅστω καὶ δὲν ἐνεργεῖ ἄλλως; καὶ ἐφρονεῖτε ἴσως, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ γίνωσι ταῦτα κατὰ διάφορον τρόπον; Ἄνοιτοι! καυχᾶται ὁ ὕλισμός· τοῦτο θὰ ἦτο δυνατόν, ἂν δυνατὸν ἦτο ὁ λίθος νὰ λάβῃ φορὰν ἐναντίαν πρὸς τὴν βάλλεται, ἂν δυνατόν ἦτο τὸ ἄχυρον νὰ χωρήσῃ ἐναντίον πρὸς τὸ φέρον αὐτὸ βεῦμα, ἂν δυνατόν ἦτο φύλλον χάρτου, ἀνεμοφόρητον, νὰ τραπῇ ἐναντίον τοῦ ὠθούντος αὐτὸ ἀνέμου.

Κατὰ τὰ διδάγματα ταῦτα ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία τί γίνεται; εἶνε λοιπὸν δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ προσβάλῃ, ὡς ἀσπίδα, κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων νὰ προσβάλωσιν αὐτόν; οὐχί· ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καταρρέει, μηδενίζεται, ἐξαρπάζεται, ἀπόλλυται· δὲν εἴμεθα πλέον ἐλεύθεροι, δὲν εἴμεθα πλέον πρόσωπα, ἐὰν ψυχὴ τῆς προσωπικότητος εἶνε ἡ ἐλευθερία· κρατερὰ ἀνάγκη ἐπίκειται καὶ δεσπόζει ἡμῶν.

Ἐπελόγησαν ἄρα γέ ποτε οἱ ὕλισται ὁποίας συγκρούσεις, ὁποῖους ἀγῶνας, ὁποίας κκουργίας, μυσαιρότητας, θηριωδίας, ποῖα πάθη, ποῖα μίσση, ποῖα σατανικά ἐγκλήματα, ποῖον ἀπαύσιον ὀλέθριον χάος, ἤθελον γεννήσει ἐν τοῖς ἀνθρώποις αἱ θεωρίαι αὐτῶν ἐπικρατούσαι καὶ ἐφαρμοζόμεναι κατὰ τὸν πρακτικὸν βίον, τὸν βίον τὸν οἰκογενειακόν, τὸν κοινωνικόν, τὸν πολιτικόν, τὸν διεθνῆ;

Ἐὰν ψυχὴ τῆς πόλεως εἶνε τὸ Δίκαιον, ψυχὴ τοῦ Δικαίου εἶνε ἡ ἐλευθερία. Τὸ Δίκαιον ἰδιάζει εἰς τὰ πρόσωπα, εἰς ὄντα δηλαδὴ πεπρωτισμένα δι' ἐλευθέρως θελήσεως. Εἶνε γνωστὸς ὁ Θεσμός τῆς δουλείας ἐν τῇ ἀρχαιότητι· ὁ δούλος ἐθεωρεῖτο ἐστερημένος ἐλευθέρως βουλήσεως. Ἦτο πρᾶγμα καὶ ὄχι πρόσωπον. Ἦτο κατὰ συνέπειαν καὶ ἐκτὸς δικαίου καὶ νόμου. Διεῖδος οἰκιακόν, ζωὸν κατοικίδιον, προωρισμένον εἰς ὑπηρεσίαν, δὲν ἦτο ὑπαρξίς αὐτοτελής,

δὲν εἶχε χάριν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ χάριν τοῦ κυρίου του. Αὐτὸς ἐκράτει τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του. Ἐγέλα, ἐκλαίεν, ἐχασμάτο, ἐκάθητο, ἐκινεῖτο, ἀνέπνευεν, ὁσάκις καὶ ὅπως ὁ κύριός του ἤθελεν. Ἐργαζόμενος δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐπέστρεφεν ἐξηντλημένος, ὅπως καταθέσῃ τὸ προῖόν τοῦ μόχθου καὶ τοῦ ἰδρωτός του παρὰ τοὺς πόδας τοῦ δεσπότη του. Ἄν ἦτο οὗτος εὐθυμος, τῷ ἐδίδεν ὀλίγον ἄρτον· ἂν ἦτο ὀλίγον δυσθυμος, τῷ ἐδίδεν λακτίσματα. Καὶ ὁ δούλος ἐκυπτεν ἀγογγύστως. Καὶ πῶς νὰ γργγύσῃ; ποῖος; καὶ κατὰ τίνας; Αὐτός; ὁ δούλος; ἡ μηχανή; κατὰ τοῦ δεσπότη αὐτοῦ; Καὶ τί λοιπὸν; δὲν ἐδικαιοῦτο οὗτος νὰ λακτίσῃ τὸν ὄνον του, τὸ πρᾶγμα του, τὸν δούλον του; Ἐνίοτε ὁ κύριος ἔπασχεν ἀπὸ ἀνίαν καὶ ἐχασμάτο· ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὁ ἀσθενῶν ἴσως, ὁ γηράσας ἴσως, δὲν ἠδύνατο νὰ διασκεδάσῃ τὴν ἀνίαν αὐτήν; Μία ἐξάρθρωσις, ἐν κατάγμα τοῦ σκέλους του, ἡ χεῖρ του ἀποκοπτομένη, ἡ κεφαλὴ του αὐτὴ πύπτουσα, δὲν θὰ ἦσαν ἀστέια μέσα ἀναψυχῆς; Καὶ ὁ δούλος ὑφίστατο πάντα ταῦτα καὶ δὲν ἀνθίστατο καὶ ἐγέλα ἴσως. Ὅποιος γέλωσ! Ὅ ἀπίστη. Γέλωσ εὐτυχῆς, κύριοι μου· διατί νὰ μὴ γελάσῃ; ἀφοῦ τοῦτο διασκεδάσῃ τὸν κύριόν του! αὐτὸς δὲν ἦτο ὁ προσορισμός του; Ἐπειτα, τί ἠθέλετε σῆς; νὰ κλαύσῃ; ἀλλ' εἶχε δικαίωμα; δὲν γνωρίζετε λοιπὸν, ὅτι ἦτο RES;

Τὶ θέλομεν νὰ εἰπώμεν δι' ὅλων τούτων; ἔτι, ὅπου ἐλλείπει ἐλευθερία, ἐλλείπει καὶ δικαίωμα, ἐλλείπει ἐπομένως καὶ Δίκαιον.

Τὶ συνιστᾷ τὸ Δίκαιον; Σύνολον κανόνων τοῦ ἑωτερικῆ καὶ κοινωνικοῦ βίου, κατὰ τοὺς ὁποῖους οἱ ἄνθρωποι ζῶντες κινούνται· ἕκαστος πρὸς τὸ ἴδιον τέλος, ἐν ἀρμονικῇ καὶ ἐλευθέρᾳ συμβιώσει. Ὡστε ἡ ἐλευθερία εἶναι στοιχεῖον ἀπαραίτητον, καὶ τὸ πρῶτιστον, τῆς ὑπάρξεως τοῦ Δικαίου. Μετ' αὐτῆς ἐκλείπει καὶ τοῦτο.

Ὁ ἄνθρωπος, πρὸς τοὺς ἄλλοις, κατὰ τὴν τροφήν αὐτοῦ εἶνε καὶ κρεωφάγος, φονεὺς πτηνά, σφάζει ζῶα, συντηρεῖ τὴν ἰδίαν ὑπαρξίν καταστρέφων ἄλλας. Εἶνε ἀξιόμιστος διὰ τοῦτο; ὄχι. Εἶνε λογικὸν νὰ τῷ ἀπαγορευθῇ τὸ τοιοῦτον; ὄχι. Τὸν καταδικάζει Δίκαιόν τι; ὄχι. Διατί; διότι οὐδὲν προσβάλλει δικαίωμα· φονεύων τὰ πτηνά, χύνων τὸ αἷμα τῶν ζῶων, ἐνασκει μόνον αὐτὸς δικαίωμα προσώπου ἐπὶ τῆς ἀπροσώπου φύσεως. Αὐτὴν ὑπηρετεῖ τὸν ἄνθρωπον. Ὑπερ αὐτῆς, κατ' ἑαυτὴν θεωρουμένης, δίκαια δὲν ὑπάρχουσιν. Καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ στερεῖται προσωπικότητος καὶ ἐλευθερίας.

Δεδόσθω λοιπὸν, ὅτι πίπτει ἡ ἀρχὴ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας· τί γίνονται αἱ ἄλλαι ἐλευθερίαι; Ἡ τύχη αὐτῶν ἔσται μαρασμός, ξήρανσις, ὡς ξηραίνοντο τοῦ κορμοῦ ξηραίνονται καὶ μαραινόνται καὶ οἱ κλάδοι αὐτοῦ.

Θὰ ἐκπράξωμεν δικανήμᾳ τι, θὰ ἀναπτύσ-

σωμεν ἰδέαν τινά, θὰ διακηρύττωμεν θερηκευτικὴν τινα ἢ ἠθικὴν ἡμῶν πεποίθησιν· ὁ πρῶτος ἀκούων θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ἡμῖν· ὡς εὐ ἀπαγορευθῶ, σιγᾶτε. Δὲν θὰ ἐπειθόμεθα ἡμεῖς; Αὐτός, ἰσχυρότερος, θὰ μᾶς τὸ ἐπέβαλλε. Θὰ διεμκρυτόμεθα ἴσως, θὰ ἐπεκλούμεθα τὴν ἐλευθερίαν τῆς διανοίας, τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως, τὸ δικαίωμα τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας; Ἀλλὰ τοῦ πλέον ἐλευθερία; ποῦ βοήθεια; ἂν διέσωζέ τις ὀλίγον οἶκτον, θὰ ἰδελκνευεν ἡμῖν τὴν εἰς τὸ φρενοκομεῖο ἄγρυσαν. Τίς ἐχέφρων ἐπικλειεῖται δικαίωματα, ἐλευθερίας, ἀφροῦς, πομφόλυγας, φάσματα, χιμαίρας, σικιάς; Θὰ βυθίζωμεν ἐπὶ τίνος ὁδοῦ. Αἰφνης θ' ἀπεκώλυε τις ἡμῖν τὴν ὁδοῦν, καὶ θὰ μᾶς ἔλεγεν: ὀπίσω! πρὸς πρόληψιν δὲ πάσης ἀντιλογίας θὰ ἐπεδείκνυε τὸν γρόνθον ἢ τὴν ράβδον του· τί ἠθέλωμεν τῷ ἀντιτάξῃ, ἀφοῦ οὕτως ἔδοξεν αὐτῷ; τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν; τὸ δικαίωμα ἡμῶν; ἀλλὰ τί εἶνε ἐλευθερία; καὶ τί εἶνε δικαίωμα; λέξεις πεπαλαιωμέναι, τὰς ὁποίας διέγραψε τὸ λεξικόν τοῦ ὕλισμου. Τὸ θετικόν, τὸ βέβαιον, τὸ ἀναγκαῖον, τὸ φυσικόν, εἶνε ἐν, τοῦτο: νὰ κύψῃ ὑπὸ τὴν ἰσχὴν ἡ ἀδυναμία.

Θὰ ἀναπαυόμεθα ἐκ τῶν μόχθων τῆς ἡμέρας ἐν τῷ οἴκῳ ἡμῶν. Ἐνῶ ἔξω θὰ μυκάται ἡ τρικυμία καὶ θὰ συρίζῃ ὁ ἀνεμος καὶ θὰ πίπτῃ ἡ βροχὴ καὶ ἡ βροντὴ θὰ σείῃ τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας, ἡμεῖς, μετὰ τῆς οἰκογενείας ἡμῶν, παρὰ τὴν σπινθηρίζουσαν ἐστίαν, θ' ἀναπαυόμεθα, ἀσφαλεῖς, θερμοί, γελῶντες, εὐδαίμονες. Αἰφνης, ἡ ὕρα θὰ ὑποχωρῇ εἰς βίαιαν ὄθησιν, καὶ ἀνθρωπὸς τις θὰ ὀρθωθῇ ἐνώπιον ἡμῶν, βλοσυρὸς, τραχύς, στυγνός, λάγνος, ἀπαύσιος, τερατώδης. Μὴ τὸ ὄπλον ἂνὰ χειρας, θὰ εἴπῃ ἡμῖν: Ἐξέλθετε! Καὶ ἐνῶ ἡ βροχὴ θὰ καταρρέῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐνῶ τὸ σκότος θ' ἀπλοῦται πυκνόν, ἀπειλητικόν, ἀδικαίεραστον, ἐνῶ τὰ μέλη ἡμῶν θὰ ψύχωνται, ὁ ἐκβαλὼν ἡμᾶς κύριος θὰ διάγῃ ἴσως νύκτα ἠδονικωτάτην παρὰ τὴν σύζυγον ἡμῶν, παρὰ τὰς θυγατέρας ἡμῶν. Τὸ πρῶτον, ἐν ἀτράχῳ συνειδήσει, ἀπογυμνῶναι τὸν οἶκον καὶ ἀπέρχεται. Τὶ θέλομεν πράξει κατ' αὐτοῦ; τί θὰ τῷ εἰπώμεν; ὅτι παρεβίασε τὸ αὐλον ἡμῶν; ὅτι παρεβίασε τὴν οἰκογενειακὴν ἡμῶν ἐλευθερίαν, τὴν οἰκογενειακὴν ἡμῶν τιμὴν; Ἀλλὰ τί εἶνε αὐλον; τῶν ὕλιστῶν ἡ φύσις, δὲν δεσπόζει τῶν πάντων; Εἶνε ἀξιόμιστος ὁ κύριος, ὅστις ἐκβάλλων ἔτερον κύνα τῆς κρύπτης του, ἐγκαθίσταται αὐτὸς ἐν αὐτῇ; Ζῶντες ἐν τῇ κοινωνίᾳ θὰ ἐπιτηδεύωμεν ἔργον τι, θὰ συνεργαζόμεθα, θὰ συνεταιριζόμεθα, θὰ συγκομιζόμεθα τοὺς καρπούς τῶν ἡμετέρων κόπων, ὅτε θὰ ἐρηγῆται ἰσχυρότερός τις, καὶ θὰ ἐπιτάσῃ ἡμῖν: διακόψατε τὸ ἔργον σας, πάσατε τὴν συνεργασίαν σας, διαλύσατε τὸν συνεταιρισμόν σας, ὅτε ἐμοὶ τοῦ

καρποῦς τῶν κόπων σας.— Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἀδικον, τοῦτο εἶνε ἀνελεύθερον! — Μωροὶ! Ὅ μᾶς εἴπῃ· τίς σας εἶπεν, ὅτι εἶνε καὶ ἀδύνατον; Ἄγνοεῖτε λοιπὸν τὸν φυσικὸν νόμον; Ἐρωτήσατε τὴν ἀρκτον, διατί ἀπάξει τὸ θῆραμα τοῦ λύκου. Θὰ σας ἀπαντήσῃ δεικνύουσα τοὺς ἰσχυροτέρους ὀδόντας τῆς.— Λογικὴ ἀκαταμάχητος, λογικὴ τοῦ ὕλισμου.

Ἐθρῶνός τις, τυρκννίσκοι τινές, ὄχλος τις ἀτίθασσος, συρφετός τις ἀγαλίνωτος θ' ἀρπάξῃ τὴν Ἀρχὴν. Θὰ ἰμποδίξῃ ἡμῖν τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι, θὰ ὀέτῃ φέμωτρα πρὸ τῶν στομάτων ἡμῶν, θὰ πνίγῃ τὰς κραυγὰς ἡμῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς ἢ πρὸ τῆς λαίμητόμου.— Ἀποταί, θ' ἀναφωνώμεν, ἀρπαγες, σφετερισταί! τί ἐκάματε λοιπὸν τὰς πολιτικὰς ἡμῶν ἐλευθερίας;— Δεῖξατε ἡμῖν αὐτάς, θ' ἀποκρίνωμαι χλευάζοντες καὶ τὸ κνούτον, ἡ λόγχη, ἡ μάστιξ, εὐγλωττότεροι, θὰ κατισχύωσι τῶν κενῶν διαμκρτυρήσεων ἡμῶν.

Ἐθνος τι, ὑπερβάλλον τὰ τεταγμένα αὐτῷ ἴδια ὄρια, θὰ ὑποδουλώσῃ ἕτερον ἔθνος. Αἵματα ἐγύθησαν, πόλεις κατηραϊσθήσαν, λεηλασίαι, δηλώσεις, φόνοι, ἀρπαγαί, ἀτιμώσεις ἐγένοντο. Ἄδιάρρον! ἡ κατάστασις ἐπετεύχθη, τὸ δίκαιον τῆς ἰσχύος ἐκράτησεν. Ἄλλ' ἐσφραγίσθησαν ἔθνη καὶ ἐλευθερίαι, ἀλλ' ἐποδοπατήθη τὸ δίκαιον τῶν ἐθνικοτήτων! Διαμκρτυρήσεις ὄνειροπόλων, φαντασιοκόπων, ἐνθουσιαστῶν!

Τοιαῦτα ὀλέθρια, τρομακτικὰ ἀποτελέσματα θέλουσι προκύψει, ἂν ποτε ἢ κατὰ τῆς ἐλευθερίας κραυγῆ τοῦ ὕλισμου γείνη ἀκουστὴ καὶ δοθῇ εἰς αὐτὴν πρακτικὴ τις ὑπόστασις. Μετὰ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας ὀέλει ἀποσβεσθῆ καὶ πᾶσα ἠθικὴ ζωὴ καὶ θέλει ἐκλίπει πᾶν συναίσθημα τάξεως, κοσμιότητος, ἀρμονίας· ὁ ἄνθρωπος θὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὴ κτήνη καὶ τὰ θηρία, ὁ πόλεμος τῶν πάντων κατὰ πάντων θέλει κηρυχθῆ, ὁ ἀγὼν περὶ ὑπάρξεως θέλει ἐνταθῆ, τὰ φλογερότερα, αἰσχυρότερα καὶ τερατωδέστερα τῶν παθῶν θέλουσιν ἀναταράξει τὰ ψυχὰς ἡμῶν, τὰ σατανικώτατα τῶν ἐγκλημάτων θέλουσι διαπραχθῆ, τὰ ἄτομα θὰ ἐκρυλισθῶσιν, αἱ οἰκαγένειαι θὰ ἐξαχρειωθῶσιν καὶ θὰ διαλυθῶσιν, ἡ κοινωνία θὰ καταστῇ πεδῖον πάλης· μέχρις ἐξουτώσεως, ἡ πολιτεία θὰ γείνη ἐναλλάξ ἔρματος ἐμπαθοῦς· τινος φιλάρχου ἢ ὄχλου φρενητιώντος, τὰ ἔθνη θὰ συγκρούωνται καὶ ταῦτα ἐν τῇ γενικῇ ταύτῃ πάλῃ, καὶ ἡ ἀνθρωπότης πᾶσα θὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς πανθαυμάσιον φρικώδες, ἐκπληκτικόν, ἀνήκουστον. Ἡ τίγρις αὐτὴ καὶ ἡ ἀρκτος, ἐπτομέναι, περὶ τρομοί, θ' ἀποσφραγίσωσι τὰ στάδιον τῆς πάλης εἰς μόνον τὰ δίκαια αὐτὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα θὰ ὀνομάζωσιν ἑαυτὰ ἀνθρώπους!

Γνωρίζομεν τί ἀπαντῶσιν εἰς ταῦτα τινὲς τῶν ὀλιστῶν. Οὐ μόνον δὲν παραδέχονται ὅτι τοιαῦτα αὐτοὶ διδάσκουσι καὶ δοξάζουσι, ἀλλὰ καὶ διαμαρτύρονται, ὅτι εἶνε ἄνθρωποι τῆς τάξεως, τῆς εἰρηνικῆς συμβιώσεως, τῆς εὐνομίας, τῆς ἐλευθερίας!

Καὶ ἡμεῖς ὅμως ἔχομεν δικαίωμα νὰ διαμαρτυρηθῶμεν κατ' αὐτῶν, καὶ νὰ τοῖς εἴπωμεν ἢ ὅτι πλανῶνται οἰκτρῶς καὶ εἶνε ἀξιοὶ δεήσεων, ἢ ὅτι εἶνε ἀγύρται καὶ δειλοί. Ἐκάστη ἀρχὴ ἔχει τὰς συνεπείας αὐτῆς, αἰτίνες συνέχονται μετ' ἐκείνης δι' αὐστηρὰς ἀλληλουχίας. Τὰς συνεπείας ταύτας, οἰαδιῆποτε καὶ ἂν ὦσιν, δεῖλαι νὰ ὁμολογῆ ὁ ὁμολογῶν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. Ἄλλως πράττων, ἢ παραλογίζεται καὶ πλανᾶται, ἢ ἀγυρτεθεῖ. Κάνει τὸ αὐτὸ, ὡσεὶ ἔλεγε, ὅτι τιμὴ δὲν ὑπάρχει, καὶ ἔπειτα διαμαρτύροιστο ὑπὲρ τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὅποια τρέφει ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῆς παρθένου, τῆς γυναικός, καὶ ἀπεκάλει συκοφάντην τὸν λέγοντα, ὅτι αἱ δοξασίαι του συνιστῶσι τὴν ἀτιμίαν, τὴν ἐξαχρείωσιν. Ἐπειδὴ αἱ αὐστηρικὲς συνέπειαι τοῦ ὀλισμοῦ ἀποκρούονται ὑπὸ τῆς μὴ τέλει διεφθαρμένης ἀνθρωπίνης συνειδήσεως· ἐπειδὴ αὕτη ἀπαθεῖ αὐτὰς, ὡς προφανῶς ἀναιρούσας τὸν ἀνθρώπινον βίον, οἱ ὀλιστοὶ δὲν τολμῶσι διαρρηθῆναι καὶ ἀπρακτικῶς νὰ συνηγορήσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν. Τυφλοῦμενοι καὶ αὐτοὶ μάλιστα, καὶ διστάζοντες ν' ἀποδεχθῶσι πλήρεις τὰς συνεπείας τῶν ἀρχῶν τῶν ἀρέσκονται δημιουργοῦντες ἀντιφάσεις καὶ τερατολογίας· ἀνατρεπτικοὶ δὲ κατὰ θεωρίαν, ἐπιτηδεύονται συντηρητικότητά ἐν τῇ πράξει. Ἀναιροῦσι τὸ Δίκαιον, καὶ ἔπειτα συνηγοροῦσιν ὑπὲρ αὐτοῦ! δὲν παραδέχονται τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἔπειτα κόπτονται ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν! Τερατώδεις ἐναντιολογίαι, τὰς ὁποίας μόνος ὁ ὀλισμὸς δύναται νὰ συμφύρῃ ἐν ἑαυτῷ.

Εἶνε λυπηρὸν, ἀλλ' εἶνε καὶ ἀληθές, ὅτι αἱ ὀλιστικαὶ θεωρίαι εἶρον φίλον πως ἔδαφος παρ' ἡμῖν. Καθηγηταὶ τινες, λόγοι τινες, φοιτηταὶ τινες, δημοσιογράφοι τινές, ἀρέσκονται ἐπιδεικνύμενοι ὀλοφροσύνην, ἢ συνταυτίζουσι πρὸς τὴν ἐλευθεροφροσύνην καὶ τὴν πρόδοον. Εἶνε αἱ ὀλιστικαὶ τῶν δοξασίαι καρποὶ μακρῶν κόπων, ἐπιμύνων ἐρευνῶν, ἐμβριθῶν ἐκζητήσεων, εὐσυνειδήτων πεποιθήσεων; οὐδαμῶς. Ἐξήτασαν τὸν ὀλισμὸν ὑπὸ ἐποψίν φιλοσοφικῆν, ψυχολογικῆν, λογικῆν, δικαιολογικῆν, ἠθικῆν; οὐδαμῶς. Δύναται τις τῶν παρ' ἡμῖν ὀλιστῶν νὰ κάμῃ τοιαύτας συστηματικὰς περὶ ὀλισμοῦ μελέτας; δύναται νὰ δικαιολογήσῃ αὐτὸν καὶ νὰ πείσῃ, ὅτι ἢ ἀνθρωπότης δεῖλαι νὰ τὸν παραδεχθῆ, χωρὶς ν' ἀποφασίσῃ προηγουμένως τὴν ἐξάντωσιν, τὴν αὐτοκτονίαν τῆς; Ἐμελέτησέ τις ἐξ αὐτῶν, ἐμβριθῶς, σπουδαίως, τὸν πνευματισμὸν, τὸν χριστιανισμὸν, ἐν τῷ γνήσιῳ αὐτοῦ πνεύματι, καὶ

τὸν κατεδικάσεν ἐν πεφωτισμένῃ γνώμῃ καὶ πεποιθήσει; Οὐδεὶς! οὐδεὶς! οὐδεὶς! ἂν ὑπάρχῃ, τὸν προκαλοῦμεν νὰ δεῖξῃ ἑαυτὸν.

Καὶ ὅμως κινεῖται καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ὀλισμὸς· διατί; διότι, ὡς πρὸς τινὰς ἀνθρώπους ἰσχύει ὁ ὀρισμὸς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἂν λογικόν, αἰωνίως παραλογιζόμενον. Κατὰ μωρὰν πρόληψιν, μωρῶς καὶ ἀσυνειδήτως καλλιεργουμένην, ἢ Ἐδρώπη σήμερον εἶνε ὀλιστική. Οἱ κορυφαῖοι καὶ τὸ μέγα πλῆθος τῶν σοφῶν αὐτῆς εἶνε ὀλιστοὶ. Ἐπειδὴ δὲ ἰδανικὸν τινῶν εἶνε τὸ εὐριοπαθεῖν, φρονοῦσιν ὅτι τοῦτο εἶνε ἀδύνατον, ἂν δὲν καταλεχθῶσι μεταξὺ τῆς ὀλιστικῆς φάλαγγος γινόμεθα ὀλιστοὶ, ἐπειδὴ τοιοῦτος εἶνε ὁ Βύρρα. Ἐκτὸς αὐτοῦ, ἐν Εὐρώπῃ οὐδεὶς ἄλλος σοφός!

Ὡ παῖδες Ἑλλήνων, αἰεὶ παῖδες ἐστέν!

Ἄν τὸ Δίκαιον, ἢ ἠθικὴ, ἢ Ἐλευθερία ὑπάρχουσιν ὑπὲρ πάντων, ἀλλ' ἐξόχως ἐπ' αὐτοῖς ἐλπίζουσιν οἱ μικροὶ καὶ οἱ ἀσθενεῖς, οἱ μὴ δυνάμενοι δι' ὀλιστῶν μέσων ν' ἀντιπαλαίσωσι πρὸς ὑπερτέρας ὀλιστικὰς δυνάμεις. Ἄν ποτε αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ ἐξέλαιπον, ἢ βία καὶ ἢ ἰσχύς ὁ ἀπελούτο ἀκατάσχετοι, τὰ πάντα θάπτουσαι ὑφ' ἑαυτὰς. Τότε δὲ, οὐαὶ μὲν εἰς ὄλους! ἀλλ' οὐαὶ καὶ τρεῖς οὐαὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς ὀλίγους, τοὺς ἀδυνάτους; ἐν τῶν ὀλιστῶν ἢ Ἑλληνικῆ ἐθνικότητος δὲν εἶνε ἐξηρημένη. Ἄν οἱ Ἕλληνες ἐκράτητάν ποτε τῶν Περσῶν καὶ Μήδων, περιφανεῖς ἀράμενοι θριάμβους κατὰ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν, ἂν τότε ἐξέλαμψαν ἐν τοῖς ἔθνεσι, στήσαντες τηλαυγῆ φάρον, τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ταῦτα κτώμεθα, ὡς μάλλον μετέχοντες ἠθικότητος καὶ ἐλευθερίας. Καὶ ὅτε ὁ σιγήσας παῖδαν τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Σαλαμίνας ἀνεκρούσῃ καὶ πάλιν μετὰ μακροῦς αἰῶνας καὶ ἀντήχησαν ἐξ αὐτοῦ αἱ φάραγγες τῆς Πίνδου καὶ αἱ πεδιάδες τῆς Ἀργολίδος καὶ Ἀττικῆς καὶ αἱ ἀκατατῶν Ἑλληνικῶν νήτων, ὅτι ἐγένετο, ἐν ὀνόματι τῆς Ὀρκεσίας, τῆς ἠθικῆς, τοῦ δικαίου, τῆς ἐλευθερίας ἐγένετο. Καὶ ἂν σήμερον ἔτι ἀνθρώπιν ἑλληνικαὶ ἐθνικαὶ ἐλπίδες, οὐχὶ εἰς τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ἰσχυρὸν ὀλοφροῦμεν, ἀλλ' εἰς τὴν δύναμιν τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ εἰς τὴν ἐπισκεψοῦσαν ταῦτα θεῖαν ἀντίληψιν. Ἐπαύσαμεν ἐλπίζοντες ἐπὶ τὰς δυνάμεις ταύτας; αἴ! τότε εἴμεθα οἱ μωρότεροι τῶν ἀνθρώπων, λιχνιζόμενοι ἔτι ὑπὸ ἐθνικῶν ἐλπίδων καὶ ἐθνικῶν μεγαλειῶν!

Οἱ διατυμπανίζοντες λοιπὸν παρ' ἡμῖν μετὰ τοσαύτης κουφότητος ὀλιστικὰς δοξασίας οὐ μόνον πολεμοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἠθικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐργάζονται κατὰ τῶν ἐθνικῶν πάθων καὶ ἐλπίδων. Οἱ δὲ πολεμοῦντες τὰς δοξασίας ταύτας οὐ μόνον τὴν ἀλήθειαν ἐξυπηρετοῦσι καὶ κοινωνικῶς εὐεργετοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἔργον ὑψίστης φιλοπατρίας ἐπιτελοῦσιν. Οἱ ὀλιστοὶ παρ' ἡμῖν δὲν ἐρριζοβόλησαν ἔτι· εἶνε

καὶ οἱ ἴδιοι κούφοι καὶ κυμαινόμενοι. Διὰ σπουδαίου ἐλέγχου τῶν ὀλιστικῶν θεωριῶν ἐνδεχόμενον, ἐξεγειρομένου τοῦ πνεύματος καὶ τῆς συνειδήσεώς των, καὶ αὐτοὶ νὰ μεταπεισθῶσιν. Ὑπερτάτη βίως ἀνάγκη εἶνε τὸ πολὺ τοῦ ἔθνους νὰ διαφυλαχθῆ ἀπὸ τῆς λύμης τοῦ ὀλισμοῦ, νὰ ἀνυψωθῆ τὸ φρόνημα καὶ νὰ κρατυνθῆ τὸ αἰσθημα αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ ἐλευθερίᾳ κατὰ τὸ γνήσιον καὶ ζωογόνον πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ οὕτως, ὥστε νὰ δύναται νὰ λέγῃ ἐν πλήρει αὐτοσυνειδήσει πρὸς τοὺς ὀλιστὰς τοὺς ἀνυψοῦντας τὴν σημαίαν τοῦ ὀλισμοῦ ἐν τῇ μιᾷ χειρὶ καὶ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ ἑτέρᾳ, «Ἄρατε, κύριοι, ἐκείνην! εἶνε δικαίωμα ἡμῶν ἀλλ' αὐτὴν! ἂ μὴ αὐτὴν! μὴ τὴν μιάνετε εἰς τὰς χειρὰς σας!»

Ἐν Καλύμνῳ τῇ 8 Νοεμβρίου 1887

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΓΑΛΑΝΟΣ.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΚΑΙ Η ΣΩΤΗΡΙΑ.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἔπλεον τὴν θάλασσαν τοῦ βίου, ἄνευ πυξίδος ἔπλεον καὶ ἄνευ πηδαλίου. Ἦπλοισα τότε πρὸ ἑμοῦ ὁ πόντος; γαλήνατος; καὶ ἡμῖν ναύτης ἄπειρος καὶ ποντοπόρος νέος. Ὁ φιλοπόθος μου ἐμύθηεν ὡς μουσικὴ ἠδιστα, ἢ ὄψις τοῦ ἡλιασίου γλυκὺ μοι ἔμευδα. Ἰκάνθειον οἱ ἄνεμοι καὶ νότος; καὶ βορρᾶς, καὶ ἔπλεον ἐγὼ μεστός ἐλπίδος καὶ χαρᾶς.

Ὡς ἀλιεὺς ἐκπλέοντά με εἶδε τοῦ λιμένος, ἦν δ' οὗτος γέρον πολίος, σοφός, πεπειραμένος, ἐκάθητο δ' ἐπὶ τινος ἀκτῆς τῆς παραλίας, καὶ ἔριπτε τὸ ἀγκιστρὸν καὶ ἤρπυεν ἰχθύας. Ὅτε με εἶδ' ἐκπλέοντα τὸ ἀγκιστρὸν ἀφίει, καὶ φιλοφρόνως πρὸς ἐμὲ τὸν λόγον ἀπεύθυνε. — Ἄπισθ' πλείεις, τέκνον, ἄπειρος καὶ ἄνευ βοηθῶν; εἰπέ, ἐμέτρησάς ποτε τοῦ πόντου τὸν βυθόν;

Ἦχει κινδύνους, λέγει μοι, ἡ θάλασσα μεγάλους, ἔχει ραχίαι, σφραῖδας, σκοπέλους, καὶ ὑφάλους. Ἦ θάλασσα ἐπέρχεται μετὰ τὴν νηνεμίαν, ἔως δ' ἢ νῆς κωφορεῖ ἀγρίαν τρικυμίαν. Πλέπεις τὸ ἦδη ἤρεμον, τὸ ἦδη πρᾶον κύμα; εἰς πόσους ἔγεινε περὶν καὶ ἀθηφάγον μνηστῆρα! Ἦχει τὸ πλοῖόν σου εὐθραστον, ὦ παῖ, καὶ θά ρα γῆ, ὅταν τὸ κύμα ὑψώθῃ ἀγρίως παταγῆ.

Μάτην δ' ἔγειρον συνετὰ λαεὶ καὶ συμβουλεύει τοῦ νέου ὁ ἀσάβητος καὶ κούφος νοῦς κωφεῖ. Νιστὰ μικρὸν ἐπῆλθε νύξ, ἀπῆλθεν ἡ ἡμέρα· ἐγὼ δ' ἀνέβλεφα ζητῶν τὸν πολιτὸν ἀστέρα. Ἄλλ' ἐκ βορρᾶς μελάντατον ἐν νέφος ἀναβατῶν εἶχεν αὐτὸν παντάπασι κατακεκαλυμμένον, καὶ ἦδη ἤστραπτε συχνόν. Βαβαὶ τῆς συμφορᾶς! ἐρράγη ἡ καρδία μου ἢ πρὶν μεσσητὴ χαρᾶς.

Ἦτος δειλίας ἦλθέ μοι, καὶ φόβου ἐνεπλήσθην, καὶ τότε δὴ τοῦ γέροντος συμβούλου ἀνεμνήσθην. Συνεσοκάζετο αἰεὶ ὁ περίε μου ὄρλιον καὶ ὁ βορρᾶς ἠγείρετο καὶ ἤρκετο συρίζων. Δεινῶς συνταραττόμενος ὁ πόντος ἐκινάτο, ὁ δ' οὐρανὸς φλεγόμενος ἀγρίως ἐμυκάτο,

περὶ ἐμὲ δ' ἐνέστηκτον συχνὸι οἱ κεραυνοὶ, ἐμοῦ δ' ἐκούπη ἡ ἰσχύς, ἐσβέσθη ἡ φωνή.

Ἀφέσθην εἰς τὸν πύχην μου ἰγνῶνον ποῦ τὸ κύμα με ἔφερεν ἀνέμενον τὴν ἀβύσσον ὡς μνηστῆρα. Ὅποτε κύμα πάμιμεγα ἐμὲ μετὰ τοῦ πλοίου συνήρπασε καὶ ἐξέθρασεν ἐπὶ τῆς παραλίου. Ὅτε δ' ἀνέτελλ' ἡ αὐγή, τοὺς ὀφθαλμοὺς μου τρίπην καὶ πρὸς με προτερχόμενον τὸν ἀλιεὶα βλέπων. — Ἄ ἦ γέρον, ἀνεφώνησα, ἀκούω σου ταῦν, εἰπέ μοι πᾶς τὴν θάλασσαν νὰ πλεύσω τὴν δεξιήν, ἢ

— ὦ τέκνον, ἀκολούθει μοι· προσέταξεν ὁ γέρον· ἀλλ' ἀντέλεξα ἐγὼ, ἀλλ' ἠκολούθουν χαίρων. Μετὰ μικρὸν ἐφθάσαμεν εἰς δάσος τι πηλίσιον· ὁ γέρον τότε εἶπέ μοι φυτὰ τινὰ δεσινύων ἀνεσπασμένα πρόρριζα καὶ καταθεράσασμένα· — Ἄ τὰ δένδρα ταῦτα βλέπεις, παῖ; τὴν χεῖρ' ἐρριζωμένην, ἠγείροντο ἀγέρωχα καὶ ἦσαν ἀνθρώρα, ἀλλ' ἦδη τὰ κατέρριψε τὸ πνεῦμα τοῦ βορρᾶ.

Ταῦτα εἰπὼν, με ἔφερε πηλίσιον δένδρων ἄλλων. Ἐφθῶν κισσὸς εἰλίσσεται καὶ ἀνυψοῦτο θάλλων. Τοῦτον δευκῶν λέγει μοι ὁ γέρον· — Ἄ τῆκνον φίλον, ὅτι συνθλάται ὁ κισσὸς εὐκόλως τοῦτο δῆλον· καὶ ὅμως ἴδε, τῆς νυκτός ἡ θύελλα ἐκέλη ἐνέσκηψε, καὶ ἰσχυρὸν ἀνεπαφὸς νὰ μείνῃ. Φυτὰ πολλὰ ἀνεσπασεν ἀδρὰ καὶ ἰσχυρὰ, καὶ τὸν κισσὸν δὲν ἐβλάψε τὸ πνεῦμα τοῦ βορρᾶ.

Ἄπὸ βεβαίας ὁ κισσὸς καταστροφῆς ἐρρῶσθη, διότι εἰς στήριγμα ἀσάλευτα ἤρεισθη. Ὅπως καὶ σὺ παραιωθῆς τὴν θάλασσαν τοῦ βίου, ὑπὸ ἀνέμου μηδαμῶς βλαπτόμενος ἀγρίου, θυέλλας μὴ φοβούμενος, ἐμπαίζων καταγίδιας, ἔγες καὶ σὺ εἰς στήριγμα ἑδραστον τὰς ἐλπίδας. εἰς ἕνα ἔσο πεποιθὸς βίῳν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰ δ' ἄλλως, τοῦτο γίνωσκε, αἰεὶ θά κωαγῆς.

Ὅτις δ' οὗτος ἐφ' ὃν λέγω σοὶ νὰ ἔχῃς τὰς ἐλπίδας; θυέλλας μὴ φοβούμενος, ἐμπαίζων καταγίδιας; Τοῦτο εἰς σὲ ἀφίει νὰ εὐρῆς καὶ γυμνασῆς. Ἄπελθε νῦν καὶ πηλίσια ἐρρύνας καὶ ζητήσεις, καὶ ὅν ἂν ἴθης ἰσχυρὸν θεμέλιον καὶ ἀπλόον, αὐτὸν ἐναγκαλισθῆτι, αὐτὸν θεώρει φίλον, καὶ ὅπως περιβάλλουσι τὰς λεύκας οἱ κισσοί, περὶ αὐτὸν ἐλίσθητι ὡσεὶ κισσὸς καὶ σὺ.

Ὅπως εἰπὼν ὁ ἀλιεὺς ἀπῆλθεν ἐσπευσμένως, ἀλλ' ἐν ἐμοὶ οἱ λόγοι του πυρὸς ἀνήψαν μένος. Ἐκκοτ' ἠρξάμην πανταχοῦ τὸ ὄμμα διευθύνων καὶ πανταχοῦ ἀναζητῶν τὸν ἰσχυρὸν ἐκεῖνον. Ἦγέρθη πόθος ἐν ἐμοὶ νὰ τὸν ἀναγνώρισαι, σφιγντά νὰ τὸν περιπτυχθῶ, στερεῶν νὰ τὸν κρατήσω, ὡς περιπτύσσει τὴν τροφὴν τὸ τέκνον ἐν στοργῇ, ὡς σφιγγεὶ ξύλον τις εὐρύον, ὅπταν ναυαγῆ.

Πρὸς τοὺς ἰσχυόντας τῆς γῆς ἠέντισα τὸ πρῶτον, καὶ ἔλεγον πρὸς ἑμαυτὸν καὶ ἑμαυτὸν ἠρώτων· Ἄν εἶνε αὐτοὶ ἰσχυροὶ τῶν ἀσθενῶν προστάται; δὲν σὺβέεται τις, πρὸς αὐτοὺς ὅπταν προσκολληταί; Ἰδοὺ τοσοῦτοι σαίνουσι περὶ αὐτοὺς ὡς κύνες, περικυκλοῦσι δὲ αὐτοὺς, καθάπερ οἱ κηφήνες κυφῆλην περιέχουσαν μελλισσιον κηρὸν· ἔς ἐναγκαλιθῶ καὶ ἐγὼ τινὰ τῶν ἰσχυρῶν.

\*Ας περιπατήσω και εγώ περί τινα ως κώω, αὐτῶ τὴν εὐνοίαν αὐτῷ εἰς ἑμαυτὸν ἐλπίων. Οὕτω σκεπτόμενος εὐδὴς μετεμελόμεν πάλιν ἀνεύρισκον ἀπανταχοῦ ἀστάθειαν μεγάλην ἔδλεπον προστατεύοντας καὶ προστατευομένους, ἐξαίφνης καταπίπτοντας κ' ἐξολοθρευομένους. Μὴ ἔσῃσας τὸν Πάτριον δὲ δὶος Ἀχιλλεύς; μὴ δὲ τὸν Ἰφαιτιάνα ὁ μέγας βασιλεύς;

Μὴ καὶ αὐτοὶ ἐσώθησαν ἀπὸ τῆς ἀπολαύσεως; μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως αὐτῶν καὶ τῆς ἀνδρείας; Αἴτι ποῦ λοιπὸν νὰ ἐρεισθῶ; εἰς τίνα νὰ ἐλπίσω; καὶ παρὰ τίνας ἀρωγὴν, ἢς χροῖζω, νὰ ζητήσω; Βίε τὸν χρυσὸν τὸν ἔχοντα μέγιστην σημασίαν κατὰ τὴν κρίσιν τῶν θνητῶν, δὲν εὐρον ῥυθμίαν. Μήπως τὸν Κρόττον ἔσῃσεν ὁ ἀπλετοὺς χρυσοῦς; καὶ μὴ τὸν Ρόγγην ὁ αὐτὸς ἀπέλεσε ποσῶς;

Πρὸς πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς πολυτίμητα εἶδη καὶ πάντα εὐτελῆ εὐρύον ἐφεύραθ' ἐπὶ τῶν ἐλπίδων. Τί ὄφελος τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐσσεὶ ῥεόντων; τῶν μόλις ὄντων σήμερον καὶ αὔριον μὴ ὄντων; Τίς ἡ ἀφέλεια αὐτῶν, ὅπου ἀνυψώσῃ τὴν χεῖρα καὶ τὸ ῥάπισμα ὁ θάνατος μοι δώσῃ; Ὁ δὲ ἐλπίων ἐπ' αὐτὰ καὶ ἐπ' αὐτοῖς θαρρῶν δὲν εἶνε βλάξ τις ἀληθῶς, μωρῶτερος μὲν;

Ἀπελπισθεὶς ἀπὸ τῆς γῆς ἐστράφην ἄνω εὐάνων, ἀλλ' εἶδον καὶ τὸν οὐρανὸν αὐτὸν τεθολωμένον, διότι ἡ κενὴ τῆς γῆς σοφία καὶ ἀπέστη, ἢ τις θαλοὶ τοῦς ὀφθαλμοῦς καὶ τὰς ψυχὰς σπαράττει, εἶχε τυφλώσῃ καὶ ἐμὲ στρεβλώσασα τὴν φρένα καὶ ἔδλεπον καὶ τὰ λευκὰ αὐτὰ τεθολωμένα. Ἀπελπισθεὶς καὶ ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ἠρξάμην ὀδυρόμενος καὶ κλαίων καὶ θρηνῶν.

Φορτίον φέρων ὀσφρορον ψυχῆς πολυμερῆμον ἐκάθισα ἐπὶ τινος σκοπέλου ἀποκρήνου, ἐν ἔδρην ἢ θάλασσα κομάνουσα ἀγρίως, καὶ ἐσκεπτόμην τί ἐσσεὶ τῶν γηγενῶν ὁ βίος. Ἐβουλόμην συναχθῆναι εἰς λόσας αἰνιγματῶν, ἐκεῖθεν δὲ ἀπέσπα με ὁ ῥόχθος τῶν κυμάτων, καὶ θακρυχῶν ἔβλεπον τὰς νῆας τῶν γηγενῶν, ὧν πλείστας κατεπόνοιζε τὸ κύμα τὸ θεινόν.

Ἐν τῷ δ' ἀνύφον τὴν φωνὴν καὶ ἀνεβῶν στένων ἐκεῖνο τὸ τεθολωμένον τὸ πάλαι εἰρημένον: αὐδὲν δεικνύοντος ἀνδρὸς ἐξ ὄσων φύει καὶ τρέφει ἀπασα ἡ γῆ, τὸ στόμα μου χεῖρ κλείει. Ἐστράφην ἐκπλαγείσ εἰς ἐγώ. Τίς κλείει μου τὰ χεῖλη; Παρέστη αὐθις πρὸ ἐμοῦ μορφή γνωστὴ καὶ φίλη. Τὸν γέροντ' ἐπανάβλεπον. Ἐντὸς μου ἐπ' ἄρα ἀνεπερρώθη ἡ ψυχὴ ὡσεὶ περιστέρα.

Ὁ γέρον τὸτε λέγει μοι: — Ἄ τέκνον μου, εὐφῆμει. Ἐρρέτω ἡ κατέχουσα τοῦς ὀφθαλμοῦς σου λύμη. Ἀνάβλεψον ἀνάγνωθι λαβὼν τὴν βιβλίον ταύτην, καὶ ἀφες τὴν ὀδύνην σου καὶ θλίψιν τὴν τοσαύτην. Ἡ βιβλίος εἶνε ἡ Γραφή· αὐτὴ δὲ σὲ διδάξῃ τί πρέπει ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁ ἀνθρώπος νὰ πράξῃ, ἵνα ἐπὶ στηρίγματός ἐδραίου στηριχθῇ, ἵνα εἰς ἕρμον εὐξόντα τὸ πλοῖόν του ἀχθῇ.

Ἡ βιβλίος ὡς θεμέλιον προβάλλεται ἐδραίων τῶν πέντων ὑψηλότερον τῶν ὑψηλῶν ὄσων, τὸν βασιλεῖα τοῦ παντός τὸν ὄντα πρὸ αἰώνων, ὅστις ἡμῖν συγκρατῆς ὑπήχθη ὑπὸ χρόνον.

Ἐπὶ τοιοῦτου ἀρραγοῦς, ἀπτότου θεμελίου τὰ ἔθνη πάντα ἡ Γραφή καλεῖ τῆς ὑψηλῆς, ἵνα οἰκοδομησῶν τὸν οἶκον ἑαυτῶν καταφρονούντα τὴν ἠρμῆν ἢ ἔμων, ὑετῶν.

Βίε, μόνος οὗτος, δύναται τὸν ἀνθρώπον νὰ σώσῃ· εἰς, μόνος οὗτος, δύναται τὸν χεῖρ νὰ ἀνυψώσῃ. Πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν εἰς τὸν αἶωνα μένει· ἐκ τοῦ θανάτου εἰς ζωὴν γλυκίαν μεταβαίνει. Αὐτὸς ἐστὶ γὰρ ἡμῶν καὶ τέρψις καὶ γλυκύτης, αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἰσχυρός, ὡ πατ', ὃν σὺ ἐξήκεις. Τὴν κεφαλὴν ἐπέτοξε τοῦ πονηροῦ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ ἀθάνατος ὑφύεται ὁ θνητός.

Ἐλύτῶν ὡς κυβερνήτην σου λαβὴ ἐντὸς τοῦ πλοίου καὶ πλέε μὴ ρεθούμενος τὴν θάλασσαν τοῦ βίου. Βίε τὴν φωνὴν τοῦ εὐπειθοῦς ἢ καταγίγῃ κοπάσει, καὶ εἰς τοῦ λόγου πάραυτα τὸ κύμα κατευνάσει. Ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὸν δίαπλες τὸν βίον, καὶ μὴ φοβοῦ ναυάγιον εἰς τὸ ἐξῆς, τεκνίον. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους χατρεῖ μοι· πᾶς δ' οἶτι ἀγνωστὸς, ἰδοῦ, ἢς εἰ διδάξωσιν αὐτὸ οἱ ἀλίτες.

Καὶ ἄλλοτε ἐλάμβανον τὴν βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας, ἀλλ' ἔβλεπον νεκροῦς αὐτῆς τοῦς ζῶντας χαρακτήρας· ἦτο βιβλίον δι' ἐμὲ αὐτὴ ἐσφραγισμένον· εἶχαν τυφλοῦς τοῦς ὀφθαλμοῦς, τὸν νοῦν ἐσκοτισμένον. Πλὴν τότε μου διηνοιξε τὰ ὄμματα ὁ γέρον καὶ ἀνεγίνωσκον αὐτὴν ἐνουσιῶν καὶ χαίρων. Ἄλλοτε τότε εἰς ἐμὲ ἐφάνη ἡ ζωὴ, καὶ πᾶσα τῶν θακρυῶν μου ἐκόπασε ροή.

Καὶ ἤδη τὸν Σωτήρα μου ἐγνώρισα καὶ οἶδα· καὶ ἤδη ἔχω εἰς αὐτὸν τὴν πᾶσάν μου ἐλπίδα· καὶ ἤδη, ὅπως ὁ κισσὸς τὴν λεύκη περιβάλλει καὶ ἐπ' αὐτῆς στηρίζεται καὶ ἀξεται καὶ θάλλει, τὸν κύριόν μου καὶ ἐγώ ὁμοίως περιβάλλω καὶ ἐπ' αὐτοῦ στηρίζομαι καὶ αὔρομαι καὶ θάλλω. καὶ ἤδη εἰς ἐμὲ οὐδὲν, οὐδὲν τὸ φοβερόν· διότι εὐρον, εὐρον ὃν ἐξήτουν ἰσχυρόν.

Κ. ΔΙΑΛΕΞΙΜΑΣ.

ΝΑΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Ἡ σύγκλητος τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἀπεράσισεν ὅπως ἀνεγείρῃ κατ' ἴδιον αὐτοῦ, ἵνα ἐν αὐτῷ ἐκκλησιαζῶνται οἱ φοιτηταὶ καὶ κηρύττωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ οἱ καθηγηταὶ τῆς θεολογικῆς σχολῆς. Πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ τούτου ἦ ἀπαιτηθῶσιν 100 χιλ. δραχμαί, αἵτινες θὰ ἐκζητηθῶσιν διὰ συνεισφορῶν. Ἐπὶ τούτῳ δὲ συνεκροτήθη τριμελής ἐπιτροπεία ἐκ τῶν κ. κ. Θ. Ἀρεντούλη, Ἡρ. Μήτσοπούλου καὶ Ν. Δαμαλά.

Ὁ χριστιανισμός, ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τέχνη εἰσὶν αἱ τρεῖς δυνάμεις, δι' ὧν πρέπει νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν τοιαύτην ἀνάπλασιν εἶνε ἡ ἐκ παραλλήλου λειτουργία τῶν ναῶν τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὰς σχολὰς τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Διὰ τοῦτο ἡ «Ἀνάπλασις» δὲν δύναται ἢ νὰ χαοῖ καὶ νὰ συχαρῇ τῇ πανεπιστημιακῇ

Συγκλήτῳ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ αὐτῆς ἀποφάσει. Τὰ ἐν Ἑυρώπῃ πανεπιστήμια ὡς τὰ πολλὰ κέντηται τοιοῦτους ναοὺς. Ἡμεῖς, οἵτινες ἐν πᾶσι θέλομεν νὰ εὐρωπαϊζώμεν, μιμούμεθα ἐν τοῖς πλείστοις δυστυχῶς τὰ κακὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, πρὸς πᾶν τὸ καλὸν ἀβλεποῦντες, ἄχρι τοῦδε τοῦλάχιστον. Ἡ ἰδρυσις ναοῦ παρὰ τῷ ἡμετέρῳ πανεπιστημίῳ εἶνε σωτήριος μίμησις καὶ εἶνε πολλοῦ ἐπαίνου ἄξιοι οἱ τὴν ἰδρυσιν ταύτην ἐπιτηγασάμενοι. Οἱ πανταχοῦ ὁμογενεῖς, οἱ πᾶν ἔθνος-φιλῆς ἔργον μετὰ χαρᾶς συντρέχοντες, πεποιθασμεν, δὲν περιθώμιος θέλουσι συνδράμει εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ πανεπιστημιακοῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς οὗτος, ὅστις πρέπει νὰ κατασκευασθῇ κατὰ τὸ προσφορώτερον τῷ σκοπῷ αὐτοῦ σχέδιον, δέον καὶ ἐν τῇ μουσικῇ καὶ ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις καὶ ἐν τῇ ἀδελφικῇ διδασκαλίᾳ τοῦ θεοῦ λόγου νὰ καταστῇ τὸ πρότυπον, καθ' ὃ νὰ λειτουργήσῃ καὶ πάντες οἱ παρ' ἡμῖν ναοί. Εὐχόμεθα ἐν αὐτῷ νὰ τείνωσιν ἀλλήλους τὰς χεῖρας ἡ ἠρησκεία καὶ ἡ ἐπιστήμη, καὶ ἐξ αὐτοῦ νὰ ἐξέλθωσιν ἀκάματοι σκαπανεῖς τῆς μελλούσης ἐθνικῆς ἀναπλάσεως.

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ ΑΡΘΡΩΝ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἡ «Σιών» τῆς 18ης Νοεμβρίου ἀναδημοσιεύσασα τὴν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» φύλλῳ ἐπιστολὴν τοῦ κ. Σκαλτσούνη ἔγραψεν ἐν ὑποσημειώσεσι τὰ ἐξῆς: «Ἐπανάγωγος κρίνομεν ὁ ἀναδημοσιεύσασα ἐν τῇ Σιών ὡς κύριον ἄρθρον τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Γ. Σκαλτσούνη, ἣν ἔγραψεν ἐκ τῆς Ἑλβετίας εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις Σύλλογον ἢ «Ἀνάπλασις». Οἱ λόγοι τοῦ κ. Σκαλτσούνη εἶνε λόγοι ἄλλου εὐαγγελιστοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἶθε, εἶθε νὰ εἰσκηνοῦντο καὶ νὰ ἐφηρμοῦντο. Ὁ κ. Σκαλτσούνης σέβεται, ὅπως ὀφείλει νὰ σέβηται ἕκαστος Ἕλληνα, ἀληθῆς Ἕλληνα καὶ γνήσιος πατριώτης».

Ἐν ἐτέρῳ αὐτῆς φύλλῳ ἀναδημοσίευσεν ἡ «Σιών» καὶ τὸ ἀ μέρος τῶν ὁδοιπορικῶν ἐντυπώσεων τοῦ κ. Γ. Σκαλτσούνη παρατηροῦσα, ὅτι τοιαῦτα ἄρθρα εἰσὶ κατ' ἐξοχὴν ἀναγκαῖα νὰ ἀναγινώσκωνται παρὰ παντός ἀνεξαιρέτως Ἕλληνας.

Τὴν δὲ ἐν τῷ τρίτῳ φύλλῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» δημοσιεύθεισαν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ ἀναδημοσιεύουσα ἡ «Μεταρρύθμισις» ἀλεξάνδρειας ὡς πρῶτον αὐτῆς ἄρθρον προτάσσει τὰ ἐξῆς: «Ἐκ τοῦ ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἀρξάμενον νὰ ἐκδιδῆται ἐν Ἀθήναις περιοδικὸν συγγράμματος τοῦ διωνύμου Σύλλογου τῆς «Ἀναπλάσεως», περὶ ὃ ἐν καιρῷ λόγον ἐποιήσαμεθα, καὶ ὁστινος μέλη εἰσὶν ἔγκριτοι ἄνδρες λόγιοι, παραλαβόντες καταχωρίζοντες τὴν ἐπομένῃ ἀξιανάγνωστον ἐπιστολὴν τοῦ γεραροῦ σοφοῦ κ.

Α. Ρ. Ραγκαβῆ. Ἡ σύνταξις τῆς ἡμετέρας ἐφημερίδος πᾶσαν περὶ σπουδαιότητος τοῦ ἐμπειρομένου τῆς ἐπιστολῆς αὐταῖς κρίνει περὶ τὴν, καθ' ἕνα τὴν συγγραφήν ταύτην οὐ μόνον τὸ ἡμέτερον θαυμάζει ἔθνος, ἀλλὰ καὶ σύμπαντες οἱ ἐν τῇ οἰκουμένῃ περὶ τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας ἐνασχολούμενοι λόγιοι καὶ λοιποὶ διαπρεπεῖς πολιτικοὶ ἄνδρες συνδέονται, ὡς γνωστόν, μετὰ τοῦ κ. Ραγκαβῆ διὰ φιλίας καὶ γνωριμίας. Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται ἐκ μόνος τῆς ἐπισταμένης μελέτης τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς δύναται νὰ ἀρυσθῶσιν ὠφελήματα ἠθικὰ κατὰ τῆς ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἐπικρατήσασας τυρμικῆς ἀσείβειας κατὰ παντός θεοῦ».

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ».

Ὅπως οἰκοδομητὰ τι ὑψηλὴ μέγα, δέον νὰ καταβληθῶσι στερεὰ πρῶτον ὑπ' αὐτὸ θεμέλια. Ὅμοίως ὅπως ἠθικὸν τι ἔδρυμα συντελεσθῇ καὶ εὐδοκίμησῃ, δέον νὰ ἐδραιωθῇ ἐπὶ βῆμας ἀσφαλοῦς, οἷα ἡ περὶ τῆς μεγάλης χρησιμότητος αὐτοῦ κοινωνικῆ ὑπόληψις. Διὰ τοῦτο περὶ πολλοῦ παρούμενοι δημοσιεύσαμεν αἰθίς διακρίσεις περὶ τοῦ Σύλλογου τῆς «Ἀναπλάσεως» γνώμας καταχωρίζοντες ὡς ἀποσπάσματα ἐκ τινῶν ἐπιστολῶν. Ἐδραίωσις τῆς ὑπολήψεως περὶ τῆς μεγάλης χρησιμότητος τοῦ Σύλλογου, ἐδραίωσις τῆς πίστεως διὰ τῶν πραγμάτων ὅτι ὁ Σύλλογος οὐδέποτε θέλει κατέλθει εἰς ἀγῶνας προσηγοῦς ἢ κομματικῶς, συγγέντρως δὲ πρῶτον ὑγιῶν ἐν τῷ ἔθνει στοιχείων καὶ συνετῇ διεύθυνσις τῶν συγκεντρωμένων ἠθικῶν καὶ ἠλικῶν δι' ἡμῶν, ἰδοῦ ἡ ἑδοῦς ἡ θεῖα ἀναγείσσει εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκόμενου μεγάλου σκοποῦ. Χαίρομεν δὲ εὐρισκόμενοι εἰς θέσιν νὰ ἀναγγεῖλωμεν καὶ πάλιν, ὅτι ὁ Σύλλογος ποιεῖται καθ' ἐκάστην οὐ μικρὰς ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ προόδους. Τοῦτο καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω καταφαίνεται.

Ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωαννῶν κ. Σωφρόνης γράφει πρὸς τὸν Σύλλογον τῆς 7ῆς Νοεμβρίου μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἐπὶ τὸ κράτος τῶν πεποιθῶσιν μου καὶ ὑπὸ τὰς ἐντυπώσεις τὰς προσηγομένας μοι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ διωνύμου τῷ Σύλλογῳ περιοδικῷ διατελλῶν, ἐκ μέσης ψυχῆς εὐχομαι, ὅπως, θεῖα ἀρωγῇ, ἐπιδαφίλουμένη τῷ Σύλλογῳ παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀνταποκριθῇ ἢ ἀποταλοῦσα αὐτὸν σεβαστῇ χορείᾳ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τὰ ἤδη ἐπαγγελθέντα τῷ χριστιανικῷ ἐμοῦ δόξῃ πληρώματι διὰ τε τοῦ προγράμματος τοῦ Σύλλογου καὶ τῶν λίαν κατὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν εὐσέβειαν καταλλήλων πρὸς τὸν σκοπὸν ἄρθρων τῶν δημοσιευομένων παρὰ τῶν σεβαστῶν ἀδελφῶν, οὓς περ εὐλογῆσαι ὁ Ὑψίστος».

**Ο αρχιερέυς Πελαγονέας κ. Νεόφυτος** γράφει ἐκ Βιτωλίων τῆ 15ῃ: «Ἐπικρατῶν ἐπὶ τῇ ἰδρύσει σωματείου προτιθεμένου τὸν ὑπὲρ τῆς πατρῴας εὐσεβείας ἀγῶνα, εὐχόμεαι αὐτῷ πλήρη εὐδωσίων».

**Ο ἰατρός κ. Ἰπποκράτης Κωστήκης** γράφει ἐκ Σάμου τῆ 20ῇ τὰ ἐξῆς:

«Μετὰ τὸ καταστατικὸν τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως», ἐξ οὗ ἐγενώμεν ἐγκαίρως τὰς εὐγενεῖς προθέσεις, αἵτινες ἐνέπνευσαν τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως τοιοῦτου Συλλόγου, ἐλάβομεν καὶ τοὺς δύο πρώτους ἀριθμοὺς τοῦ βιωμένου περιοδικοῦ, ὧν ἡ ἀνάγνωσις ἐνεποίησεν εἰς πάντας ἀρίστην ἐντύπωσιν. Ἐπιτόμος ἀνάλυσις τῆς ἀνασκευῆς τῶν ὑλιστικῶν δοξασίων τοῦ Βύχνης ὑπὸ τοῦ Χούβνερ καὶ ἄλλων, τὰ σπουδαιότερα τῆς περὶ Ἀσράτου Κόσμου συγγραφῆς τοῦ Πιν καὶ τὰ παρόμοια, ὧν μνημονεύει ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁμοτιμίου ἀσπαστοῦ κ. Ι. Σκαλτσούνης, ὅτι ἦτο πολὺτιμος ὕλη διὰ τὸ ὑμέτερον περιοδικόν, ἐφ' ὅσον οἱ ὑλοφρονῶντες, ἀπαρεσκάμενοι εἰς τὰς μεταφυσικὰς θεωρίας, ἐπικαλοῦνται τὰ ἐκ τῆς λεγομένης θετικῆς φιλοσοφίας ἐπιχειρήματα.— Ἦνε ἀληθῶς λίαν εὐχάριστον, ὅτι διὰ τοῦ ὑμετέρου Συλλόγου διανοίγεται εὐρὸν σταθίον εἰς πάντα τοὺς φλεγόμενους ὑπὸ τοῦ θεοῦ ζήλου τῆς Ἀληθείας, πρὸς τὴν ὅποιαν ἀποθλέπουσιν αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι, ἵνα ἀγωνισθῶσι, κατὰ δύναμιν ἕκαστος, ἐναντίον τῶν ψευδῶν καὶ πεπληκμημένων δοξασίων, αἵτινες λυμαινόνται τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ εὐχόμεθα ἵνα ἐργασθῶσι πάντες οἱ δυνάμενοι μετ' ἐνδιαφέροντος εἰς εὐδωσίαν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ κοινωφελοῦς σκοποῦ τοῦ ἀριστουστάτου Συλλόγου».

**Ο ἀρχιερέυς Θεσσαλονίκης κ. Γρηγόριος** γράφει τῆ 25ῃ τὰ ἐξῆς: «Ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν τὸ θρησκευτικὸν ἀσθημα τοσοῦτον ἐφυχράνη καὶ ἐμειώθη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ἢ ὅσῃς ταῖς τοιοῦτων σωματείων, οἷος ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως», καὶ ἡ ἐκδοσις περιοδικῶν τοιοῦτον προτιθεμένων σκοπὸν, ἐξάπαντος παρηγορεῖ πάντας καὶ ἀποσπᾷ τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην παντὸς κηδόμενου τῆς πνευματικῆς μορφώσεως τοῦ ἔθνους ἡμῶν».

**Ο ἐπίτιμος πρόεδρος τοῦ Ἐρείου Πλάγου κ. Δημήτριος Βάλδης** γράφει τῆ 27ῃ τὰ ἐξῆς: «Ἐλαβον τὴν ἀπὸ 28 λήγοντος ἐπιστολὴν ὑμῶν, ὡς καὶ τὸν 1 καὶ 2 ἀριθμὸν (σὺν δὲ καὶ τὸν 3) τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου ἢ «Ἀναπλάσεως» καὶ ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τοὺς τὸν Σύλλογον καὶ ὑμᾶς, ἕνεκα τῆς τιμῆς, ἣν μοι ἀποδίδετε. Διεθλῶν τὰ τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Συλλόγου καὶ τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ, ἐπέσθην, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» εἶνε ἐκ τῶν σπουδαιότερων, ἠθικῶς δὲ καὶ πολιτικῶς ὀφελίμων...»

**Ο ἀρχιερέυς Ζακύνθου κ. Διονύσιος Λάτας** γράφει τῆ 30ῇ Νοεμβρίου τὰ ἐξῆς:

«Ὁφείλω καὶ ἐγὼ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν καὶ ὡς λειτουργὸς τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας καὶ ὡς Ἕλληνα νὰ εὐχαριστήσω καὶ νὰ συγχαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ κέντρου καρδίας διὰ τὸ μέγα ἔργον, τὸ ὅποιον ἀνελάβατε. Ὁ Σύλλογος ὑμῶν ἔχει, κατ' ἐμὲ, μέγα σκοπὸν νὰ ἐκπληρώσῃ ἐν Ἑλλάδι. Τὸ κατ' ἐμὲ θέλω φανῆ πρόθυμος πάντοτε εἰς ὅτι ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἀσθενῶν μου δυνάμεων».

**Ο κ. Γεώργιος Γ. Ραζζής** γράφει ἐκ Μαγνησίας τῆς Ἀγγλίας τῆ 1ῃ Δεκεμβρίου τὰ ἐξῆς ἐν συνύψει: «Μετ' ἀρρήτου χαρᾶς εἶδον ἐν τινι γραφείῳ ὁμογενοῦς τινος ἐνταῦθα ἐμπόρου τὰ πρώτα φύλλα τῆς ὑμετέρας «Ἀναπλάσεως». Ἀναγνούς δ' αὐτὰ μετ' ἐπιστάσεως, ἐπεκρότησα ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ ἰδέᾳ τῆς συστάσεως τοιοῦτου Συλλόγου σκοποῦντος τὴν λόγῳ καὶ ἔργῳ διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν τῆς κοινωνίας ἀνάπτυξιν καὶ ἀνάπλυσιν συνιδῶν ταῖς ὑγιεῖν ἀρχαῖς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης. Ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ὁ ὕλισμός ἐισέδυσεν ἐν ἀπάσαις σχεδὸν ταῖς τάξεσι τῆς κοινωνίας ἐν αἵῳ καθ' ὅν, ἐπικρατούσης ψευδοῦς φιλοσοφίας, ψευδοῦς ἱστορίας τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ψευδοῦς ἠθικῆς, τὰ κακὰ νομιζόνται καὶ ἐπαινοῦνται ὡς καλὰ· σήμερον δὲ αἱ θεωρίαι τοῦ Δευκίππου καὶ Δημοκρίτου καὶ Ἀναξιμανδρου, τοῦ Μιραβὸ καὶ Βολταίρου καὶ Μυρίας ἄλλαι ἀσθεῖς θεωρίαι ἐπιδρῶσιν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀμαθοῦς ἀνθρώπου καὶ ἐν τῇ τοῦ νέου, ἐπιβαρύνουσαι τὴν ἀθῆναι, δηλητηριάζουσαι τὴν καρδίαν καὶ καρῶσαι τὴν διάνοιαν· σήμερον τέλος ὅτε ὁ Ζολᾶ καὶ ὁ Ἀνμᾶς καὶ ὁ Μοντεπὲν ἐπιχέουσι παχυλὴν καὶ παράφορον ἠδυνάθειαν εἰς τὰς ἀβρᾶς ψυχὰς τῶν νέων καὶ νεανίδων, τοιοῦτοι Σύλλογοι, ὡς ὁ τῆς «Ἀναπλάσεως», δὲν εἶνε ἀνοφελεῖς. Ὅθεν συγχάρω ὑμῖν ἐκζητήσασιν, πρὶν ἐπέλθῃ στείρωσις, ἀναίμια κοινωνικὴ καὶ γενικὴ παρακμῆ, τὰ μέγα ἐκεῖνα δι' ὧν ὁ περιστάλη τὸ κακόν, καὶ ὅα ἀναλάβῃ τὸ Ἑὐκγγέλιον, ἢ ὀρθοδοξίαν, ἢ ἀληθῆς ἐπιστήμην καὶ ἠ ἀρετήν».

**Ο κ. Εὐθ. Πηλαστήρας** γράφει ἐκ Χαλκίδος τῆ 7ῃ τὰ ἐξῆς:

«Ἐσχάτος ἐγὼ ὅποιαν δύναμιν νὰ φέρω γνώμην περὶ τῆς «Ἀναπλάσεως» μετὰ τὰς κρίσεις τῶν διαπρεπεστέρων λογίων καὶ δημοσιογράφων τοῦ Γένους; Κρεῖττων μοι ἢ μετὰ σιωπῆς ἀποδοχῇ τῶν ὑπὸ κραιπτόνων μου κριθέντων καὶ ἐκφρασθέντων. Ἄλλὰ δὲν λησιμονῶ, ὅτι πρῶτος ἴτως παρέστην ἐν τῇ ἑλληνικῇ δημοσιογραφίᾳ ἀντικείμενος ταῖς δοξασίαις τοῦ ὕλισμοῦ, ὅτε τὸ πρῶτον, ἐν Σπάρτῃ Νομάρχης ὢν, ἀνέγνω τὸ περὶ ὕλης καὶ δυνάμεως σύγγραμμα τοῦ Βύχνης· δὲν λησιμονῶ, ὅτι ἐν διατριβῇ ἐν τῷ «Κερφ-

γματι» δημοσιουθεῖσα τότε, ἀνῆρουν μὲν συντόμως τὰς παραδοξολογίας τῶν ὕλισθων, συνεβούλευον δὲ τὸ χριστιανικὸν πλῆρωμα νὰ μὴ καταπῆρ τὸ δηλητήριον τοιοῦτων ὀλεθρίων διδασμάτων, ἀλλὰ νὰ ἀναμείνῃ τὸ κατὰ τοῦ δηλητηρίου φάρμακον, ὡς εἰ προσησθάνη, ὅτι ἐμελλε νὰ ἀνατεῖλῃ ἡμέρα διαυγείας περὶ τοῦ Ἀληθοῦς, περὶ τοῦ Δικαίου καὶ περὶ τοῦ Ἀγαθοῦ. Ὅτε δὲ ἀνέτειλεν ἡ «Ἀναπλάσις», εὐφράνη ἡ καρδία μου καὶ ἠγαλλιάσατο τὸ πνεῦμά μου, διότι πέπεισμαι, ὅτι καὶ ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα καὶ τελειότερα πολιτεύματα καὶ ἀπὸ τοῦ σοφωτέρου θεομοῦς αἱ ἀρχαὶ τῆς «Ἀναπλάσεως» θέλουσι συντελέσει τὸν σκοπὸν καὶ τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς πολιτείας, ἔστι δ' εἰπεῖν, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Συνιστῶν ὑμῖν Προσοχὴν! Προσοχὴν! μὴ ποτε παρεκτραποῦμεν τοῦ σκοποῦ, παρηκαλῶ νὰ μὲ καταλείψετε ὡς ἕνα τῶν ἐλαχίστων μελῶν τοῦ Συλλόγου.

**Ο κ. Α. Μάτσας** γράφει ἐκ Χαλκίδος τῆ 10ῃ τὰ ἐξῆς:

«Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ 3 παρελθόντος μηνὸς ἐπιστολὴν ὑμῶν, δηλῶ ὅτι ἀποδέχομαι μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως τὴν, ἣς με ἀξιοῦτε, τιμὴν τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ ὁποίου προτίσασθε Συλλόγου, ὅλω δὲ ἐργασθῆ πάση δυνάμει ὑπὲρ ἰδρύματος ὑποσχομένου τὰ βέλτιστα ἐν τῇ κοινωνικῇ προόδῳ καὶ ἀναπλάσει».

**Ο κ. Ἀθωνάσιος Γεωργίου**, ἡγούμενος τῆς Ἀγίας Λαύρας, γράφει τῆ 11ῃ τὰ ἐξῆς:

«Λαθόντες τὸν τρίτον ἀριθμὸν τῆς «Ἀναπλάσεως», ὃν τιμήσαντες ἡμᾶς ἀπεστείλατε, βαθέως συνεκινήθημεν ἐν τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ, ἰδόντες ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ζήλωται μεριμνῶντες ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς πασχούσης κοινωνίας ἡμῶν. Ὅθεν λίαν καὶ ἡμεῖς τοῦτο δικαίως ἐπιποθούντες, γινόμεθα πρόθυμοι συνδρομηταὶ τοῦ περιοδικοῦ τοῦτου συγγράμματος τῆς «Ἀναπλάσεως». Εὐχόμεθα δὲ ὀλοφύχας, ἵνα Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν εὐλόγησῃ τὸ ἔργον ὑμῶν, σθενώσῃ καὶ διαφυλάξῃ ὑμᾶς ἀνωτέρους πάσης ἀντικειμενικῆς ἐπηρείας, κατευθύνῃ δὲ τὰ διαθήματα ὑμῶν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, κατὰ τὸ θεῖον αὐτοῦ θέλημα».

**Ο κ. Λεωνίδας Στυρᾶκης**, οἰκονομικὸς ἐπιθεωρητής, γράφει ἐκ Πατρῶν τῆ 12ῃ τὰ ἐξῆς:

«Μελετήσας ἐπισταμένως τὸ καταστατικὸν τοῦ Συλλόγου ὑμῶν καὶ ἀναγνωρίσας τὸν εὐεργετικὸν σκοπὸν τοῦ ἐγενόμενου πάνυ προθύμως συνδρομητῆς τῆς «Ἀναπλάσεως» μετὰ ὀκτὼ ἐτέρων φίλων μου, οὓς ἐπειτα νὰ ἐγγραφῶν ἐν τῇ πεμψείᾳ μοι ἠγγεγέλια, ἣν ἐπιστρέφω ὑμῖν ἐσωκλείπτως. Ἄλλ' ὅπως οἱ κῆποι καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν φιλανθρώπων ἐργατῶν τῶν λαθόντων τὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὰ ὄντως ἀνοφελῆς τοῦτο ἔργον

στεφθεῖσι δι' ἐπιτυχίας πλήρους, εἶνε ἀναγκαῖα ὡς νομίζω, καὶ ἡ πραγματικὴ συνδρομὴ τοῦ Ἰπποκράτους τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὅπερ διὰ τῆς καλῆς ἐκλογῆς τῶν διδασκάλων, ἰδίᾳ τῆς κατωτέρας παιδεύσεως, καὶ τῆς μορφώσεως τοῦ κλήρου, ὅα συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ὑμῶν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν».

**Οἱ κ. κ. Θ. Κ. Ἀλεξόπουλος καὶ Α. Γιαννόπουλος** γράφουσιν ἐκ Ἀίγιου τῆ 13ῃ Δεκεμβρίου τὰ ἐξῆς: «Μετὰ χαρᾶς ἐνδομύχου ἀνέγνωμεν τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα φύλλα τοῦ περιοδικοῦ τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν Θεόν, ὅτι κατὰ τὸν βαρὺν τοῦτον χειμῶνα τῆς ἀσθεῖας καὶ ἀπιστίας, τὸν κατακλύσαντα σχεδὸν πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, ἀπέδειξεν ἐν τῇ παναγάθῳ αὐτοῦ προνοίᾳ στρατιώτας μετὰ πολλῆς τῆς καρτερίας καὶ λογικῆς δεινότητος ὑπεραπαιχόμενος τὴν ἀληθῆσαν τῆς χριστιανικῆς πίστεως.— Ἀληθῶς οὐκ ἐκλείψουσι τῇ Χριστῷ στρατιώται.— Ἐάν κατὰ τὸ σοφὸν λόγιον ἡ ἀρχὴ εἶνε τὸ ζῆλον τοῦ παντός, ἡ καλὴ ἀρχή, Θεοῦ εὐδοκῶντος, ὅα φέρῃ καὶ αἴσιον ἀποτέλεσμα, τουτέστιν οἰκοδομητικὸν τῆς κοινωνίας ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῆς χριστιανικῆς πίστεως».

**Ο κ. Κωνσταντῆς Ἐκκλησιάρχης** γράφει ἐκ Τερψέστης τὰ ἐξῆς:

«Μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἀνέγνω καὶ τὸν 3ον ἀριθμὸν.— Ἡ περὶ τοῦ κλήρου σημείωσις ἀξιόλογος καὶ δικαία. Τὸν κλῆρον ἡμεῖς οἱ κοσμικοὶ μορφώνομεν ὡς θέλομεν. Καὶ τίνα κλῆρον δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, ἀφοῦ δὲν φροντίζομεν νὰ τῷ δίδωμεν τὸ μέσον τοῦ ζῆν; Καλὸν εἶνε νὰ μὴ ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦτου.— Ἄς θρηνώμεν ἐπὶ τῇ καταστάσει τοῦ κλήρου, ἀλλ' ἄς οἰπτωμεν καὶ τὰς εὐθύνας ὅπου δεῖ, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς ἡμᾶς πάντας, εἰς τοὺς κυβερνῶντας καὶ κυβερνωμένους».

— Ἡ ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἐπιτροπία ἐκφράζει εὐχαριστίας εἰς τὸν ἐν Τύνιδι μεγαλέμπορον κ. Βασίλ. Κουγιτέαν, εἰς τὸν ἐν Κυλλήνῃ ὑποτελώνην κ. Σ. Μακρῆν, εἰς τὸν ἐν Βρυξέλλαις τῆς Βελγικῆς ἔμπορον κ. Πρόδρ. Κεντούρην, εἰς τὸν ἐν Κρήτῃ φοιτητὴν τῆς νομικῆς κ. Γ. Πανηγυράκη, εἰς τὸν ἐν Πάτραις δικηγόρον κ. Χρ. Ἀναγνωστόπουλον, εἰς τὸν ἐν Πύργῳ τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας ὑποπρόξενον κ. Γ. Γιάφαν, εἰς τὸν ἐν Κερκύρᾳ ἐφέτην κ. Ἄρ. Τζουλάκη, εἰς τὸν ταμίαν Ἀγρινίου κ. Π. Παπαγεωργιάδην, εἰς τὸν ἐν Ἀζήθ-Ἄδν τῆς Ρωσσίας ἔμπορον κ. Ἀθαν. Λυκαρθόπουλον, εἰς τὸν ἐν Σάμῳ βιβλιοπώλην κ. Γ. Ι. Σταυρινίδην καὶ εἰς τὸν ἐνταῦθα ἔμποροκτηματιῶν κ. Χριστῶν Γ. Πατρόπουλον καὶ τὸν λογιστὴν κ. Κλεομένην Λουκᾶν διὰ τὴν προθυμίαν μεθ' ἣς ἐργάζονται ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου. Ἐκ τῆς Ἐπιτροπίας.



## Η ΔΟΞΑ ΤΩΝ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Χίλια οκτακόσια ογδοήκοντα έπτά έτη παρήλθον μέχρι σήμεραν άφ' ότου έγεννήθη, ώ Ιησού!

Μία έβραϊς κόρη προστατευομένη από ένα δικαιον άνδρα εντός ενός σπηλαιου μιας Ιουδαϊκής κομποπόλεως γεννά εν παιδίον και τό κατακλύει εντός μιας φάτνης. Ίδού εν γεγονός, τό όποϊον έγίνωσκον τότε δύο μόνον άνθρωποι, αλλά τό όποϊον πανηγυρίζουσι σήμεραν δύο κόσμοι ανθρωπων, ο νέος και ο παλαιός!

Τί είναι γέννησις ενός παιδιου; Πόσα παιδιά έγεννήθησαν από του χρόνου καθ' έν είδε τό πρώτον ο άνθρωπος τό φώς της ημέρας έως της σήμεραν! Μυρία επί μυριάς, έν οίς και εκείνα, περι έν ή ιστορία διηγείται ότι έμμεγαλούργησαν επί της γης. Άλλά τίς ένδιαφέρεται περί της γεννήσεώς τινος έξ αυτών, έστω ούτος Κύρος, ή Άλέξανδρος, Καϊσαρ, ή Ναπολέων; Σημειούται που έν τώ ψυχρώ χάρτη ή ημέρα της έμφανίσεως αυτών επί της γης, ής πολλάκις έπιλανθάνονται και αυτοί οι πολυστορες, οι ίδια χείρι την χρονολογίαν χαράξαντες. Άλλά ή γέννησις του παιδιου της Ραμά ένδιαφέρει και αυτά τά φελλίζοντα νήπια και των Έλλήνων και των Σκυθών, και των Γάλλων και των Άβυσσινών και πλήθη λαών και έθνών, από περάτων έως περάτων της γης. Σήμεραν μυριάδες χειρών εις πάσαν ανθρωπων γλώτσαν γράφουσι τόν αριθμόν 1887 και τόν αριθμόν 1888 και οι αριθμοί ούτοι δεν δηλοϋσιν είμή τόν χρόνον από της γεννήσεως του παιδιου της Βηθλεέμ. Ο ήχος της βροντής καταπλήττει επί μικρόν καταγών και ή άστραπή έκθαμβοί επί στιγμήν λαμπυρίζουσα όμοϊόν τι συμβαίνει και επί της διελεύσεως των υιών των ανθρωπων επί της γης και δι' εκείνους έτι έξ αυτών, ούς καλοϋσι μεγάλους και έπιφανείς, και οίτινες μάτην έμόχθησαν να άπαθανάτισωσι τό όνομα αυτών επί της γης. Πού είναι ή έπηρμένη κουφότης του βασιλέως εκείνου της Αιγύπτου, οστις, θριαμβευτικώς διελαύνων διά της Ασίας και εις πών βήμα αυτου και έν έθνος καταπατών, ίδρυε πανταχού στήλας και επέγραφεν επ' αυτών τάδε: Σώσωτρις βασιλέως βασιλέων; Πού είναι οι όμοιοι πρός αυτόν; Άλλά τό όνομα του παιδιου, ούτινας ώς λίκνον έχρημάτισε μία φάτνη των άλόγων κτηνών, τότο και μόνον πληροί τους αϊώνας. Γενεαί έρχονται και γενεαί παρέρχονται φέρουσαι και αναγινώσκουσαι ανεξάλειπτον άχι επί λίθων, άλλ' επί των καρδιών αυτών: Ίησους βασιλέως βασιλέων. Ω Αύγουστε Καϊσαρ, ούδέποτε ήδύνασο να φαντασθής, καθ' έν χρόνον έπέπεστο να διατάξες καταγραφήν εις τό εύρύ κράτος σου, ότι εις τά

μητρία των ύπηκόων σου ήθελε καταγραφή εις άρτιγέννητος έν Βηθλεέμ ύπηκόος του, οστις ήθελεν άποδείξει κενήν και γελοίαν την δόξαν σου τε και των έμοίων σου! Κ. ΔΙΑΛΕΙΣΜΑΣ.

## ΣΥΛΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Τό συμβούλιον της 'Αναπλάσεως ανελθόν τη παρελθούση Κυριακή 20 ή Δεκεμβρίου εις τακτικήν συνεδρίαν παρέβη κατά τό 5 άρθρον του καταστατικου του Συλλόγου εις έκλογήν του προεδριου διά τό νέον έτος 1888. Έξελέγκαν δε οι κ. κ. 'Α. Ρ. Ραγκαβής πρόεδρος, Π. Λέκας αντιπρόεδρος, Κ. Α. Διαλεισμάς ά. γραμματεύς, Θ. Κόντης β'. γραμματεύς, Κ. Α. Κοσμη ταμίας, Κ. Ν. Μαλικόπουλος υποταμίας και Ν. Γαλανός έφορος της βιβλιοθήκης.

— Η πρώτη γενική των έν' Αθήναις τακτικών μελών συνέλευσις γενήσεται έντός του προσεχους Ιανουαριου έν τη παρασκευαζομένη ιδία του Συλλόγου αίθούση. Τά παρόντα έν' Αθήναις μέλη προσκληθήσονται έν καιρῷ.

— Οι πέμποντες τάς συνδρομάς αυτών δι' επιστολών επί συστάσει ως έπιγράφουσιν αυτάς ούτοι κ. Κ. Κοσμήν, ταμίαν «'Αναπλάσεως».

Παρά την πλατείαν της Όμονοίας. Εις Αθήνας.

— Οι άποτίνοντες τάς συνδρομάς αυτών λαμβάνουσιν άπόδειξιν διπλοτύπου έντός του εύθους μετά την λήψιν της συνδρομής άποσταλλομένου φυλλαδιου του περιοδικου.

— Κατά την έν τῷ προηγουμενῷ φύλλῳ γνωστοποίησιν οι μή έπιστρέψαντες και τόν δον αριθμόν θεωροϋνται ήδη συνδρομηταί, παρακαλούνται δε να σπεύσωσιν εις άποτίσιν των συνδρομών αυτών.

— Οι δι' επιστολών αίτούμενοι όπως γένωνται μέλη του Συλλόγου, δεν είναι δυνατόν να πληροφορώνται άμέσως περί του παραδεχτου ή άπαραδέχτου της αίτήσεως αυτών διότι κατά τόν κανονισμόν πρώτον αναγινώσκειται ή έπιστολή αυτών έν τη εύθῳ μετά την λήψιν συνεργομένη τακτική συνεδρία του Συμβουλίου, έν δε τη άμέσως έπομένη γίνεται ή έκλογή.

## ΔΩΡΕΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΑΛΑΣΕΩΣ»

Ο έν Πάτραις έμπορος κ. Χρ. Άν Ραγάπουλος έχορήγησε την πρώτην έτήσιον αυτου δωρεάν, κατά την έν τῷ προηγουμενῷ φύλλῳ δημοσιευθεισαν επιστολήν του, έκ δραχμών 50.

Ο έν Κυλλήνη υποτελώνης κ. Σ. Μακρής έδωρησατο δραχμάς 5.

Ο ένταύθα έμπορος κ. Ακριβός: Ακριβοϋ έδωρησατο προς κατασκευήν έδρας και βήματος διά την αίθουσαν του Συλλόγου δραχμάς 300.

Μέλη τινά ανέλαβον την πληρωμήν του ήμισως ένοικίου της αίθούσης του Συλλόγου.